

Nr 4 A.

Godkänd av första kammaren den 11 juni 1919.

Godkänd av andra kammaren den 11 juni 1919.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1920 fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till lantförvarsdepartementet.

(Statsutskottets utlåtanden nr 4 A, 128, 132, 154 och 200 samt memorial nr 199.)

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1920 fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till lantförvarsdepartementet, får riksdagen anmäla följande beslut:

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

1:o) I förslaget till riksstatens fjärde huvudtitel för år 1920 har Eders Kungl. Maj:t upptagit ordinarie anslaget till departementschefen med oförändrat belopp, 17,000 kronor.

I samband med detta anslag, vilket är det första i ordningen bland huvudtitelns anslag, har riksdagen ansett sig böra behandla det av Eders Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen framlagda förslaget rörande ändrad uppställning av huvudtiteln.

Till och med år 1913 voro anslagen under fjärde huvudtiteln upptagna under tvenne särskilda huvudgrupper, ordinarie och extra anslag. Någon efter rationella grunder verkställd gruppering av de olika anslagen var däremot icke genomförd, och huvudtiteln lämnade i fråga om överskådlighet mycket övrigt att önska. År 1913 gjordes beträffande huvudtiteln uppställning den förändringen, att anslagen utan avseende å deras natur av ordinarie eller extra sammanfördes i flera särskilda grupper med en för varje grupp gemensam överbrik, varigenom någon förbättring med avseende å överskådligheten vanns.

Det av Eders Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget till en rationell uppställning av huvudtiteln grundar sig på ett inom arméförvaltningen utarbetat och av särskilda sakkunniga, riksstatssakkunniga, granskat förslag i förevarande hänseende. Detta förslag innebär en fullständig omläggning av huvudtiteln nuvarande uppställning och de särskilda anslagens beräkning. Medan i nu gällande riksstat anslag äro uppförda dels för en del myndigheter, formationer och inrättningar, dels också för tillgodoseende av vissa behov, såsom avlöning, förbrukningsartiklar, materialier och byggnader, utan att anslagen varken i den förra eller i den senare gruppen samla alla medel, som äro anvisade för de ändamål, anslagen angiva, har Eders Kungl. Maj:t, med hänsyn till den minskade överskådlighet och de avsevärda olägenheter ur förvaltnings-, revisions- och bokföringssynpunkt nämnda uppställning medför, föreslagit, att anslagen hädanefter, så långt ske kan, uteslutande uppläggas på de för arméns vidmakthållande erforderliga särskilda behov av avlöningsmedel, förbrukningsartiklar, materialier och fastigheter m. m. Riksstatsens nuvarande huvudform har därigenom kunnat bibehållas och antalet anslag nedbringas därigenom, att medel, avsedda för utgifter av enahanda natur, vilka nu onödigtvis splittrats å flera anslag, sammanförts under ett och samma anslag.

Vid bestämmandet av omfattningen, antalet och benämningen av anslagen för lantförsvarets olika behov har ansetts, att i den mån så lämpligen kan ske, avseende bör fästas vid förvaltningens nuvarande organisation. I anslutning härtill har föreslagits, att anslagen i regel böra erhålla en sådan omfattning,

att med vart och ett anslag för sig tillgodoses samtliga behov av enahanda art,

att de, utöver det egentliga ändamålet, avse endast sådana omkostnader, som stå i fullt samband därmed, samt

att varje anslag kan i dess helhet ställas under förvaltning av en och samma avdelning av den centrala förvaltningsmyndigheten.

I huvudsaklig överensstämmelse med dessa allmänna grundsatser har Eders Kungl. Maj:t fördelat utgifterna på anslag och i förslaget till riksstat uppfört anslagen i grupper, vilka motsvara arméförvaltningens särskilda departements och sjukvårdsstyrelses förvaltningsmyndighet. Anslag, som icke lämpligen kunnat hänföras till någon av de nu avsedda grupperna, hava i förslaget till riksstat uppförts under rubriken »Diverse», vilken bibehållits från den nuvarande uppställningen.

Vad anslagens benämningar angår, hava åt dessa givits en sådan formulering, att de i huvudsak angiva de slag av utgifter, för vilkas bestridande anslagen äro avsedda. I de fall, där dessa benämningar blivit väl vidlyftiga, hava anslagen därutöver i specialstater, författningar m. m. ansetts kunna erhålla en förkortad benämning till lättnad i det löpande expeditionsarbetet. Så hava exempelvis anslaget till avlöning åt personal vid staber och truppförband m. fl. givits den förkortade benämningen avlöningsanslaget samt anslaget till skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m. benämningen expensanslaget.

Endast i fråga om huvudtitelns ordinarie anslag har den av Eders Kungl. Maj:t ifrågasatta nya uppställningen kunnat fullt genomföras. Anslagen å extra stat eller å tilläggsstat, vilka växla från ett år till ett annat, äro emellertid avsedda att med tillämpning av nyss angivna grunder inpassas i riksstaten under vederbörliga rubriker.

Då Eders Kungl. Maj:ts förslag icke ansetts behöva medföra några omläggningar av arméns räkenskaps- och redovisningsväsende, har föreslagits, att detsamma skulle träda i tillämpning redan från och med år 1920, och har Eders Kungl. Maj:t med anledning härav i nu föreliggande statsverksproposition upptagit anslagen i enlighet med ovan angivna grunder.

Genom den av Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagna ändrade uppställningen av förevarande huvudtitel vinnes, enligt vad riksdagen funnit, större överskådlighet i fråga om huvudtitelns olika anslag, varjämte vissa med den nuvarande uppställningen förenade olägenheter i förvaltningshänseende bortfalla. På grund härav har riksdagen ansett, att det föreliggande förslaget bör vinna tillämpning i fråga om fjärde huvudtitelns uppställning redan i 1920 års riksstat.

I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag böra följaktligen huvudtitelns särskilda anslag i riksstaten uppföras enligt följande gruppering:

A. *Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.*, omfattande anslag för avlöning och annan kontant ersättning till den vid armén anställda personalen.

B. *De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning*, omfattande anslag för kontant gottgörelse till värnpliktiga och deras familjer samt för inskrivnings- m. fl. kostnader.

C. *Undervisning, understöd, expenser m. m.*, upptagande anslag, avsedda för personalens utbildning, dit även anslagen till studiestipendier och till understöd åt föreningar och för skrifter utgivande ansetts kunna hänföras, ävensom anslag till skrivmaterialier, tryckningskostnader m. m.

De under grupperna A, B och C uppförda anslagen äro avsedda att förvaltas av arméförvaltningens civila departement.

D. *Förplägnad, intendenturmateriel, reparation, övningar m. m.*, omfattande anslag huvudsakligen för personalens förplägnad, beklädnad och övningar samt arméns förseende med hästar, fordon m. m. Dessa anslag äro avsedda att förvaltas av arméförvaltningens intendentsdepartement.

E. *Sjukvård m. m.*, omfattande anslag för hälso- och sjukvården beträffande arméns personal samt veterinärvård ävensom anskaffning av sjukvårds- och veterinärmateriel m. m. Dessa anslag komma att förvaltas av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse.

F. *Vapen och ammunition*, omfattande anslag för vapen, ammunition, målskjutningsmateriel, signal- och säkerhetsanordningar å skjutfält och skjutbanor m. m. Hit hörande anslag äro avsedda att förvaltas av arméförvaltningens artilleridepartement.

G. *Byggnader och ingenjörmateriel*, omfattande anslag för arméns byggnader, övningsfält och skjutbanor, ävensom för ingenjörmateriel. Anslagen under denna grupp komma att förvaltas av arméförvaltningens fortifikationsdepartement.

H. *Diverse*, innefattande anslaget till ersättning för rustning och rotering samt anslagen till extra utgifter och till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Det förra anslaget skulle såsom hittills förvaltas av statskontoret och de båda senare handhavas av arméförvaltningens civila departement, men disponeras direkt av Eders Kungl. Maj:t.

Under de sålunda angivna huvudrubrikerna böra vidare de av Eders Kungl. Maj:t i 1920 års riksstat föreslagna anslagen upptagas på följande sätt:

A. *Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.*

Departementschefen.

Departementet.

Arméförvaltningen.

Förstärkning av arbetskrafterna i arméförvaltningen, *förslagsanslag*, högst.

Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., *förslagsanslag*.

Tillfällig lönereglering för vissa ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, *förslagsanslag*.

Förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel, *förslagsanslag*.

Ålderstillägg, *förslagsanslag*.

Inkvarteringens ordnande i Stockholm, *reservationsanslag*.

Extra lönetillägg, *förslagsanslag*.

Ökade arvoden åt lärarpersonalen vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, *förslagsanslag*, högst.

Dagavlöningsstillägg åt indelt manskap, *förslagsanslag*.

Mötesbidrag, *förslagsanslag*.

Provisoriskt avlöningsstillägg till officerare m. fl. vid till Boden förlagda truppförband och formationer, *förslagsanslag*.

Tillfällig löneförbättring för viss personal vid armén, *förslagsanslag*.

Rekryteringskostnader, *reservationsanslag*.

Arméns reservstater, *förslagsanslag*.

Arméns personal över stat, *förslagsanslag*.

Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag*.

Höjning av dagtraktamentena, *förslagsanslag*.

Flyttningssersättning, *förslagsanslag*.

Resestipendier, *reservationsanslag*.

B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

Penningbidrag och penningtillskott, *förslagsanslag*.

Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, *förslagsanslag*.

Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., *förslagsanslag*.

C. Undervisning, understöd, expenser m. m.

Undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, *reservationsanslag*.

Vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, *reservationsanslag*.

Vissa kostnader för krigsskolans verksamhet, *förslagsanslag*, högst.
 Studiestipendier, *reservationsanslag*.
 Understöd åt föreningar och till skrifers utgivande, *reservationsanslag*.
 Frivilliga skytteväsendets befrämjande, *reservationsanslag*.
 Soldathemsverksamhet, *reservationsanslag*.
 Skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m., *reservationsanslag*.
 Skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden, *reservationsanslag*.
 Tryckningskostnader, *förslagsanslag*.
 Vissa arbeten å mobiliseringsverket, *reservationsanslag*.

D. Förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.

Mathållning, *förslagsanslag*.
 Munderingsutrustning, *reservationsanslag*.
 Kasernutredning, intendenturfordon m. m., *reservationsanslag*.
 Överdrag till filter, *reservationsanslag*.
 Intendenturutrustning åt landstormen, *reservationsanslag*.
 Inventarier i nya kasernetablissemang, *reservationsanslag*.
 Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden,
reservationsanslag.
 Remontering, *reservationsanslag*.
 Furagering, *förslagsanslag*.
 Premiering av lastautomobiler, *reservationsanslag*.
 Drift och underhåll av personautomobiler, *förslagsanslag*.
 Truppförbandens övningar, *reservationsanslag*.
 Vinterrekrytskolor, *förslagsanslag*.
 Sjötransportmateriel för Karlskrona och Vaxholms grenadjärregementens övningar, *förslagsanslag*, högst,
 Fält- och fältjämsövningar, *reservationsanslag*.
 Kaderövningar vid landstormen, *förslagsanslag*.

E. Sjukvård m. m.

Sjuk- och veterinärvård m. m., *reservationsanslag*.
 Arméns bakteriologiska laboratorium, *förslagsanslag*.
 Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig, *reservationsanslag*.

F. Vapen och ammunition.

Vapen och ammunition m. m., *reservationsanslag*.
 Fortsatt anskaffning av handvapen och kulsprutemateriel, *reservationsanslag*.

G. Byggnader och ingenjörmateriel.

Byggnader, övningsfält och skjutbanor, *reservationsanslag*.

Fullföljande av arbetena å kasernetablissemang för femton infanteriregementen, *reservationsanslag*.

Nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt för Göta artilleriregemente m. m., *reservationsanslag*.

Merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén, *förslagsanslag*, att utgå av tillfälliga lånemedel.

Merkostnader för vissa efter antagandet av 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén, *förslagsanslag*.

Elektrisk kraft- och belysningsanläggning vid Hälsinge regemente, *reservationsanslag*.

Vissa arbeten å Dalregementets skjutbana vid Falun, *reservationsanslag*.

Disponerande för arméns räkning av visst antal sängplatser å läns-lasarettet i Linköping.

Inköp av vissa fastigheter, att tilläggas Järvafältet, *reservationsanslag*.

Inköp av en mässbyggnad å Frösö läger, *reservationsanslag*.

Ingenjörmateriel, *reservationsanslag*.

Flygövningar och underhåll av flygmateriel, *reservationsanslag*.

Komplettering av viss ingenjörmateriel, *reservationsanslag*.

Viss ingenjörmateriel för infanteriet, *reservationanslag*.

H. Diverse.

Ersättning för rustning och rotering, *förslagsanslag*.

Extra utgifter, *reservationsanslag*.

Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, *förslagsanslag*.

Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare, *förslagsanslag*.

Beträffande det första av ovan angivna anslag eller anslaget till departementschefen, varom i denna punkt närmast är fråga, har någon förändring rörande vare sig anslagets upptagande i riksstaten eller dess belopp av Eders Kungl. Maj:t ej nu ifrågasatts.

På grund härav och i anslutning till vad riksdagen beträffande huvudtiteln förändrade uppställning anför, har riksdagen i riksstaten

för år 1920 upptagit ordinarie anslaget till departementschefen med oförändrat belopp, 17,000 kronor.

2:o) Eders Kungl. Maj:t har under åberopande av punkt 1 i statsrådsprotokollet föreslagit riksdagen att

dels, med godkännande av vid samma statsrådsprotokoll fogat förslag till stat, öka ordinarie anslaget till departementet, nu 130,200 kronor, med 4,000 kronor till 134,200 kronor.

dels ock medgiva, att sedan den nuvarande kanslisekreteraren å övergångsstat avgått ur tjänst, avlöning till en andre kanslisekreterare må utgå från de för den sålunda ledigblivna tjänsten anslagna medel, intill dess sådan avlöning blivit uppförd för den å staten upptagna vakanta andre kanslisekretartjänsten.

I riksstaten för innevarande år finnas uppförda anslag till departementet med ett belopp av 130,200 kronor och till särskild övergångsstat med 5,200 kronor.

Eders Kungl. Maj:t har nu föreslagit, att anslaget till övergångsstat uteslutes ur riksstaten och i stället uppföres såsom en särskild anslagspost under departementet. Så länge nuvarande innehavaren av den å samma stat uppförda kanslisekreterarebefattningen kvarstår i tjänst, har en andre kanslisekreterarebefattning å departementets stat med avlöning å 4,000 kronor, ansetts böra hållas vakant, i samband varmed föreslagits visst medgivande för Eders Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga lönedispositioner.

Genom att de vid 1918 års lagtima riksdag beviljade ökade avlöningarna för vissa vaktmästare i sin helhet numera upptagits å departementets stat har en förhöjning av detta anslag måst ske. Enahanda förhöjning har därjämte vidtagits på grund av Eders Kungl. Maj:ts utav innevarande riksdag godkända förslag i fråga om kvinnliga biträdens avlöningsförmåner.

I anslaget till departementet har med anledning av nyssnämnda omständigheter föreslagits följande ökningar:

Övergångsstatens uppförande under förevarande anslag		
(5,200—4,000).....	kronor	1,200: —
Reglering av vaktmästares avlöningsförmåner	»	1,200: —
Reglering av kvinnliga biträdens avlöningsförmåner ...	»	1,600: —
Summa kronor		4,000: —

Anslaget till departementet har följaktligen upptagits med 134,200 kronor.

Då den av Eders Kungl. Maj:t angivna anslagsberäkningen icke givit anledning till erinran från riksdagens sida, har riksdagen

dels med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 9 januari 1919 fogade förslag till stat för lantförsvarsdepartementet ökat ordinarie anslaget till departementet, nu 130,200 kronor, med 4,000 kronor till 134,200 kronor;

dels ock medgivit, att, sedan den nuvarande kanslisekreteraren å övergångsstat avgått ur tjänst, avlöning till en andre kanslisekreterare må utgå från de för den sålunda ledigblivna tjänsten anslagna medel, intill dess sådan avlöning blivit uppförd för den å staten upptagna vakanta andre kanslisekreterartjänsten.

3:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2) att öka ordinarie anslaget till arméförvaltningen, nu 322,104 kronor, med 40,775 kronor till 362,879 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för år 1919 uppfört med ett belopp av 322,104 kronor.

Med anledning av de förändrade grunderna för huvudtitelns uppställning har till detta anslag överförts från anslaget till extra utgifter ett belopp av 6,000 kronor, avsett till arvode åt den person, som förordnats att bestrida arkitektsgöromålen å arméförvaltningens fortifikationsdepartements ritbyrå. På grund av den utav 1918 års lagtima riksdag beslutade omorganisationen av fältveterinärkåren, vartill medel av samma riksdag beräknades under avlöningsanslaget, har vidare å anslaget tillkommit ett belopp av 6,160 kronor.

Den av 1918 års lagtima riksdag beslutade löneregleringen för vaktmästare ävensom den av innevarande riksdag beslutade regleringen av löneförmånerna för vissa kvinnliga biträden medföra anslagsförhöjningar med respektive 2,800 och 10,400 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär vidare, att det å arméförvaltningens stat uppförda arvodet å 4,000 kronor till en ombudsman skall utgå ur staten samt att därå i stället skall uppföras en för ombudsmannen avsedd befattning i andra lönegraden, vilket förutom kostnader för vikariatsersättning m. m. medför en ökning av statens slutsumma med (5,800—4,000 =) 1,800 kronor.

Slutligen bör enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag anslagsposten vikariatsersättning m. m. höjas med följande belopp:

till vikariatsersättning åt ombudsmannen	kronor	225: —
» arvode åt en amanuens	»	1,800: —
» arvoden åt e. o. tjänstemän m. m.	»	3,650: —

till vikariatsersättning åt kvinnliga biträden	kronor	4,000: —
» renskrivning	»	1,540: —
» arvodesförhöjning åt extra biträden	»	2,400: —
Summa kronor		13,615: —

För ifrågavarande ändamål har jämväl å tilläggsstaten för år 1919 äskats 10,990 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts äskanden i fråga om detta anslag å 1920 års stat framgå av följande tablå:

Belopp å 1919 års riksstat	kronor	322,104: —
» överflyttat från anslaget till extra utgifter	»	6,000: —
Fältveterinärkårens omorganisation	»	6,160: —
Lönereglering för vaktmästare	»	2,800: —
» » kvinnliga biträden	»	10,400: —
Ombudsmannabefattningens uppförande å ordinarie stat	»	1,800: —
Förhöjd vikariatsersättning m. m.	»	13,615: —
Summa kronor		362,879: —

Förutom ovan angivna förändringar i fråga om ordinarie anslaget till arméförvaltningen har Eders Kungl. Maj:t i samband därmed äskat medel å extra stat för följande nya tjänster och med desamma förenad vikariatskostnad:

1 tjänsteman av tredje lönegraden	kronor	7,800: —
3 tjänstemän av andra lönegraden å 5,600 kronor ...	»	16,800: —
1 tjänsteman av första lönegraden	»	3,900: —
1 kvinnligt biträde av tredje lönegraden	»	2,350: —
1 kvinnligt biträde av andra lönegraden	»	1,950: —
1 vaktmästare	»	1,570: —
vikariatsersättning	»	1,420: —
Summa kronor		35,790: —

Av de nya tjänsterna skulle en tjänsteman av vardera tredje och andra lönegraderna placeras å en av Eders Kungl. Maj:t föreslagen särskild revisionsbyrå inom arméförvaltningens civila departement, medan en tjänsteman av andra lönegraden skulle avses för tjänstgöring å vardera intendentsdepartementet och sjukvårdsstyrelsen. Tjänstemannen av första

lönegraden skulle placeras å fortifikationsdepartementet samt av de kvinnliga biträdena, det av tredje lönegraden å artilleridepartementet och det av andra å intendentsdepartementet. Vaktmästarbefattningen slutligen skulle erfordras med anledning av skedd utvidgning av ämbetsverkets lokaler.

De av Eders Kungl. Maj:t sålunda ifrågasatta tjänsterna hava med hänsyn till en eventuell omorganisation av arméförvaltningen nu föreslagits till uppförande å extra stat, varvid löneförmånerna beräknats med iakttagande av att de blivande innehavarna böra vidkännas avdrag å sina löneförmåner, motsvarande avgifterna för egen pensionering. För ändamålet har begärts ett extra anslag å 35,800 kronor. Ett under anslaget till extra utgifter till en extra föredragande hos arméförvaltningen beräknat belopp skulle däremot vid ett bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag icke vidare behöva tagas i anspråk.

I samband med detta anslagsäskande har Eders Kungl. Maj:t även föreslagit anställande å fortifikationsdepartementet av en värmeingenjör för handläggning av ärenden angående ångpanne-, värme-, vatten- och belysningsanläggningar, vilkens till 10,000 kronor beräknade arvode ansetts böra från år 1920 utgå från anslaget till bränsle, lyse m. m.

Eders Kungl. Maj:ts förslag i fråga om ökade avlöningsförmåner m. m. åt arméförvaltningens ombudsman ävensom förhöjning av de till vikariatersättning m. m. beräknade anslagsposterna har riksdagen funnit sig böra bifalla. Den av Eders Kungl. Maj:t i övrigt föreslagna ökningen å förevarande ordinarie anslag, vilken ökning är en följd av riksdagens tidigare fattade beslut i fråga om fältveterinärkårens omorganisation och löneregleringarna för vaktmästare och kvinnliga biträden, har ej givit riksdagen anledning till erinran.

Vad därefter beträffar de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna nya befattningarna å extra stat för utökning av ämbetsverkets arbetskrafter har riksdagen, då behov av personalförstärkning synes riksdagen föreligga, icke velat motsätta sig Eders Kungl. Maj:ts förslag härutinnan.

Eders Kungl. Maj:ts förslag om anställande av en värmeingenjör har icke givit anledning till annan erinran från riksdagens sida än att det såsom arvode åt honom beräknade beloppet, vilket för år 1920 föreslagits att utgå av det nya anslaget till bränsle och lyse m. m., i överensstämmelse med det av riksstatssakkunniga framlagda förslaget rörande beräkningen av särskilda anslagen lämpligen bör utgå av avlöningsanslaget och upptagas i den under samma anslag intagna förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.

I övrigt har Eders Kungl. Maj:ts förslag icke givit riksdagen anledning till erinran.

På grund av vad riksdagen sålunda anført, har riksdagen beträffande 1920 års anslag ökat ordinarie anslaget till arméförvaltningen, nu 322,104 kronor, med 40,775 kronor till 362,879 kronor.

4:o) Under hänvisning till vad riksdagen under närmast föregående punkt anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen till *förstärkning av arbetskrafterna i arméförvaltningen* å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 35,800 kronor.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att *dels* i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., förslagsanslag*»,

dels — med godkännande av uppgjorda förslag till nya stater för generalitetet, generalstabens, artilleristabens, kommandantskapen, rullföringsbefälhavare med biträden, bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkarstipendiater, remonteringsstyrelsen, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriskjutskolorna, krigsskolan, militärläkarens undervisning samt fackskolorna för värnpliktiga medicine kandidater, veterinärer, tandläkare och apotekare, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, militärbefälet på Gottland, överstelöjtnanter och majorer vid de sex fördelningskavalleriregementena, artilleriets fabriker och tyganstalter, fortifikationen, ingenjörkårerna och fälttelegrafkåren, officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen, trängkårerna, intendenturkåren, garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg — under detta anslag anvisa ett belopp av 22,008,000 kronor,

dels besluta, att för åtnjutande av de med den nya vaktmästarbeställningen vid fortifikationsstabens huvudstation förenade avlöningsförmåner skola gälla enahanda villkor och bestämmelser, som av Eders Kungl. Maj:t och riksdagen fastställts beträffande vaktmästarnas vid arméförvaltningen avlöningsförmåner,

dels medgiva, att nuvarande förste vaktmästaren vid fortifikationen P. E. Bergqvist må vid övergången till den nya lönestaten för ålders-tilläggs åtnjutande tillgodoräkna sig den tid han innehaft sin nuvarande beställning,

dels medgiva, att uppkommande besparingar å de för manskapets avlöning i vederbörande truppförbandsstater uppförda medel må, efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande, under åren 1919 och 1920 användas för anställande av furirer av andra klassen utöver det antal, som i staten för vederbörligt regemente finnes angivet,

dels ock, med ändring av vad därutinnan blivit genom 1914 års härordning bestämt, besluta, att Norrlands artilleriregemente skall vara förlagt med regementets huvuddel i Östersund och med en kanondivision om tre batterier i Boden.

Enligt riksstatssakkunnigas av Eders Kungl. Maj:t biträdda förslag bör under förevarande anslag beräknas

A. Lön, dagavlöning, tjänstgöringspenningar, arvoden, ersättning för bränsle och lyse åt underofficerare och vederlikar m. fl. avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater.

B. Inkvarterings- och servisbidrag.

C. Ökad avlöning för de till tjänståldern 27 äldsta bataljonsläkarna och 13 äldsta bataljonsveterinärerna.

D. Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteritruppförband.

E. Fyllnad till fanjunkares dagavlöning åt sergeanter, kommanderade såsom biträden hos regementsintendenten, samt arvoden till sjukvårds- och hovslagarbeställningsmän, förordnade att förrätta sjukvårdsförråds- resp. hovslagarunderofficers åligganden.

F. Lönetillägg åt vissa furirer.

G. Dagavlöning åt indelt manskap.

H. Kostnader för musikelever vid infanteriet.

I. Ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation.

J. Gottgörelse för egna tjänstehästar.

K. Vissa arvoden m. m.

L. Oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av furage- och sjukvårdsuppbördsman- samt köksföreståndarbefattningar ävensom för anställande tillfälligtvis av maskinister, eldare, kokerskor, tillsyningsmän m. fl. och för ändring i utgående arvoden.

A. Lön, dagavlöning, tjänstgöringspenningar m. fl. avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater.

Under förevarande rubrik har upptagits

dels generalitetet, staben m. m., innefattande staterna för generalitetet, generalstaben, artilleristaben, kommandantskapen, rullföringsbefälhavare med biträden, bataljonsläkare vid fältläkarkåren och fältläkarstipendiater samt remonteringsstyrelsen,

dels undervisningsverken, innefattande staterna för krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet

och kavalleriet, artilleriskjutskolorna, krigsskolan ävensom militärläkares undervisning samt fackskolorna för värnpliktiga medicine kandidater, veterinärer, tandläkare och apotekare,

dels ock *truppförband m. m.*, innefattande staterna för infanteriet, kavalleriet, artilleriet, fortifikationen och ingenjörtrupperna, trängen, intendenturen, garnisonssjukhusen, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen.

Till denna anslagspost hava från äldre anslag överförts följande belopp:

från anslaget till	generalitetsstaten	kronor	172,340: —
» » »	generalstaben	»	296,175: —
» » »	generalstabens övningar m. m.	»	25,430: —
» » »	artilleristaben	»	17,625: —
» » »	kommendantsstaten	»	61,302: 50
» » »	intendenturkåren	»	735,840: 60
» » »	avlöning åt bataljonsläkare vid fältläkarkåren	»	87,900: —
» » »	stipendier vid fältläkarekåren ..	»	21,600: —
» » »	de värnpliktigas avlöning m. m.	»	250,390: —
» » »	rese- och traktamentspenningar ..	»	28,771: —
» » »	remontering m. m.	»	7,325: —
» » »	avlöning och rekrytering m. m.	»	18,694,306: 25
» » »	extra utgifter	»	15,400: —
» » »	krigshögskolor	»	64,050: —
» » »	ridskolan	»	29,103: —
» » »	skjutskolan för infanteriet och kavalleriet	»	31,659: —
» » »	artilleriskjutskolor	»	14,634: —
» » »	krigsskolan	»	79,455: —
» » »	arméns kasernutredning m. m.	»	15,200: —
» » »	militärläkares m. fl. under- visning	»	10,650: —
» » »	garnisonssjukhusen	»	102,020: —
» » »	arméns sjuk- och veterinärvård ..	»	37,000: —

Summa kronor 20,798,176: 35

För år 1920 har Eders Kungl. Maj:t ansett följande ökningar i fråga om denna anslagspost erforderliga:

Härordningens genomförande beträffande garnisonspastorn i Boden	kronor	1,000: —
Lönereglering för vaktmästare	»	5,480: —
Överflyttning av generalintendenten från intendenturkårens stat till staten för generalitetet	»	10,555: —

Nya behov:

Ökade kostnader för generalstaben	»	2,360: —
Ökad avlöning till redogöraren vid remonteringsstyrelsen	»	300: —
Ökade kostnader för ridskolan	»	2,942: 50
Ökad traktamentsersättning å läkaren vid skjutskolan	»	80: —
Militärläkares undervisning	»	13,000: —
Vissa ökningar i truppförbandens stater	»	27,615: —
Vissa ändringar i intendenturkårens stat	»	3,977: 50
Summa kronor		67,310: —

Det för härordningens genomförande i fråga om garnisonspastorns i Boden avlöning beräknade beloppet av 1,000 kronor avser att bereda nämnda befattningshavare en från 3,000 till 4,000 kronor förhöjd avlöning.

I fråga om vaktmästares löneförmåner avser Eders Kungl. Maj:ts framställning ett fullföljande av det utav 1918 års lagtima riksdag i samma fråga fattade beslut.

Generalintendentens överflyttande till generalitets stat från intendenturkårens stat har likaledes av Eders Kungl. Maj:t ifrågasatts. Någon anslagsökning erfordras icke på grund härav.

Vad därefter de nya anslagsbehoven angår har Eders Kungl. Maj:t äskat särskilda medel för anordnande av ytterligare fackutbildningskurser för utbildning av militärläkare m. fl. Å intendenturkårens stat har nyuppförts en för förplägnadsanstalten i Hässleholm avsedd förvaltarbeställning, varjämte en överstelöjtnantsbeställning uppflyttats till överstebeställning. Beträffande övriga personalstater hava i huvudsak endast företagits av 1914 års härordning eller tidigare fattade riksdagsbeslut föranledda förändringar. I fråga om staterna för garnisonssjukhusen hava en del mindre utökningar och jämkningar företagits. Sålunda har en avlöningsförhöjning från 3,500 till 6,000 kronor beräknats för den vid garnisonssjukhuset i Stockholm anställda apotekaren, varjämte

ifrågasatts att vid apoteket anställa ett tekniskt biträde med benämningen apoteksskarl.

Vad slutligen angår staten för arméns sjuksköterskekår har föreslagits, att ytterligare ett antal sköterskor skola anställas vid arméns truppförband ävensom att ersättning skall utgå med vissa förhöjda belopp.

Beträffande övriga ovan under rubriken nya behov upptagna anslagsökningar hava endast mindre väsentliga förändringar av Eders Kungl. Maj:t ifrågasatts.

Förevarande anslagspost har av Eders Kungl. Maj:t för år 1920 beräknats till 20,865,486 kronor 35 öre.

Å 1919 års tilläggsstat har anslag ansetts erforderligt för bestridande av vissa ökade kostnader för generalstaben med 7,800 kronor och fackutbildningskurser med 10,000 kronor, vilka belopp var för sig upptagits såsom särskilda anslag.

På grund av det stora antalet vakanser inom manskaps- och underbefälsgraderna har Eders Kungl. Maj:t i samband med framställning rörande anslagsbehovet för år 1920 begärt bemyndigande att disponera för vakant beställning anslagna avlöningsförmåner under åren 1919 och 1920 till anställande av ökat antal furirer av andra klassen.

Tillika har Eders Kungl. Maj:t i detta sammanhang gjort framställning om viss ändring av den godkända härordningen i fråga om förläggnings av Norrlands artilleriregemente.

B. Inkvarterings- och servisbidrag.

Enligt gällande reglemente för arméns avlöning under fred utgår till arméns fast anställda personal inkvarterings- och servisbidrag med belopp, som angivas i en vid samma reglemente såsom bilaga fogad tariff.

För Svea och Göta livgarden, Livgardet till häst och Svea artilleriregemente bestridas dessa kostnader av Stockholms stad, som dock uppbär ett årligt belopp såsom lindring däri. Detta belopp utgår såsom särskilt anslag å riksstaten.

Kostnaderna för inkvarterings- och servisbidrag åt övriga truppförband och formationer utgå däremot från anslaget till inkvarteringskostnader, å riksstaten för närvarande upptaget med 1,088,307 kronor.

Detta belopp har nu av Eders Kungl. Maj:t upptagits såsom särskild anslagspost i avlöningsanslaget.

C. Ökad avlöning för de till tjänstaldern 27 äldsta bataljonsläkarna och 13 äldsta bataljonsveterinärerna.

Enligt den av 1911 års riksdag beslutade omorganisationen av fältläkarkåren utgår ett lönetillägg om 1,000 kronor till en var av de 27 till tjänstaldern äldsta bataljonsläkarna.

För bestridande av de härmed förenade kostnaderna finnes å riksstaten uppfört ett särskilt ordinarie förslagsanslag, benämnt »Ökad avlöning för de till tjänstaldern äldsta bataljonsläkarna». Anslaget utgår numera med 27,000 kronor. Detta belopp har upptagits i beräkningen av avlöningsanslaget.

Av de 27 bataljonsveterinärer, som efter genomförd organisation av fältveterinärkåren skola finnas, skola de 13 äldre erhålla kaptens av andra klassen avlöningsförmåner och de 14 yngre löjtnants av första klassen avlöningsförmåner. Samtliga dessa veterinärer hava emellertid i staterna upptagits med löjtnants av första klassen löneförmåner.

För bestridande av merkostnaderna hava särskilda medel beräknats under avlöningsanslaget till ett belopp av 16,445 kronor.

Anslagsposten i sin helhet har alltså upptagits till 43,445 kronor.

D. Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteritruppförband.

Enligt den av 1918 års riksdag beslutade omorganisationen av fältveterinärkåren skall veterinärvården vid infanteriregementen, förlagda till orter, dit beridna truppförband jämväl äro förlagda, ombesörjas av de vid sistnämnda truppförband anställda ordinarie veterinärerna. Vid de övriga infanteriregementena skall däremot avtal träffas med civil veterinär angående veterinärvårdens ombesörjande. För bestridande av härmed förenade kostnader finnes under rubrik »Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteritruppförband» under avlöningsanslaget beräknat ett belopp av 5,000 kronor.

Enahanda belopp har för ändamålet beräknats jämväl för år 1920.

E. Fyllnad till fanjunkares dagavlöning åt sergearter, kommenderade såsom biträden hos regementsintendenter m. m.

Enligt § 44 av gällande reglemente för arméns avlöning under fred äger underofficer, vilken kommenderas till tjänstgöring såsom bi-

träde hos stabsintendenten vid militärbefälet på Gottland eller hos regementsintendent, att åtnjuta fanjunkares dagavlöning, att utgå i första rummet från de för hans beställning i stat beräknade dagavlöningsmedel samt, vad därutöver erfordras, från anslaget till arméns diverse intendenturbehov.

I enlighet med riksstatssakkunnigas av Eders Kungl. Maj:t biträdda förslag böra de kostnader för ifrågavarande ändamål, som för närvarande utgå från anslaget till arméns diverse intendenturbehov, hädanefter bestridas från avlöningsanslaget. Kostnaderna hava beräknats till 11,497 kronor 50 öre.

Från anslaget till arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m. utgå för närvarande arvoden à 8 kronor i månaden till sjukvårds- och hovslagarbeställningsmän, vilka förordnas att förrätta sjukvårdsförräds- respektive hovslagarunderofficers åligganden.

Då jämväl dessa kostnader, uppgående till 2,688 kronor, ansetts böra bestridas från förevarande anslag, har denna anslagspost för år 1920 beräknats till $(11,497: 50 + 2,688 =)$ 14,185 kronor 50 öre.

F. Lönetillägg åt vissa furirer.

För beredande av lönetillägg med 180 eller i vissa fall 240 kronor för år åt furirer, som äro eller varit gifta och fortfarande hava minderårigt barn hos sig och som hava en tjänstetid av minst sex år, finnes för närvarande under avlöningsanslaget beräknat ett belopp av förslagsvis 40,000 kronor.

Samma belopp har beräknats för år 1920.

G. Dagavlöning åt indelt manskap.

Vid vissa truppförband kvarstå ännu indelta korporaler, vicekorporaler och meniga. För korporaler och vicekorporaler äro i vederbörande stater beräknade s. k. korporalstillägg med 120 kronor för korporal och 60 kronor för vicekorporal. Däremot är till det indelta manskapet utgående dagavlöning om 40 öre åt korporal, 30 öre åt vicekorporal och beställningsman och 20 öre åt menig beräknad under en särskild post av avlöningsanslaget.

Under samma post är även beräknad dagavlöning för indelta korporaler, vicekorporaler och beställningsmän samt meniga, vilka på grund av den vid armén rådande underbefälsbristen inbeordras till tjänstgöring i egenskap av underbefäl, instruktörer eller beställningsmän vid skolor och övningar utom vanliga repetitionsövningar. Antalet tjänstgörings-

dagar av förevarande slag har för innevarande år beräknats till 23,000 för korpraler, vicekorpraler och beställningsmän samt till likaledes 23,000 för meniga.

Posten till dagavlönning åt indelt manskap har av Eders Kungl. Maj:t upptagits till 28,796 kronor 80 öre.

II. Kostnader för musikelever vid infanteriet.

Under avlöningsanslaget äro för närvarande beräknade kostnader för musikelever vid infanteriet med tillhopa 8,800 kronor.

Motsvarande belopp har jämväl för år 1920 befunnits erforderligt.

I. Ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation.

Uti nuvarande riksstat finnes uppfört ett förslagsanslag av högst 1,891 kronor till ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation. Anslaget är avsett för bestridande av vissa i vederbörande stater förut upptagna avlöningsförmåner, som skulle utgå endast så länge vederbörande innehavare kvarstode i vissa befattningar, avsedda att indragas.

Det för år 1920 härför erforderliga beloppet har av Eders Kungl. Maj:t beräknats till 1,431 kronor.

J. Gottgörelse för tjänstehästar.

Gottgörelse av ifrågavarande art har hittills beräknats

i staten för generalitetsstaten	kronor	24,450: —
» » » generalstabens fast anställda personal.....	»	49,090: —
» » » artilleristaben.....	»	765: —
» » » kommendantsstaten	»	5,355: —
» » » krigshögskolan.....	»	1,530: —
» » » artilleri- och ingenjörhögskolan	»	1,530: —
» » » ridskolan	»	1,530: —
» » » skjutskolan för infanteriet och kavalleriet	»	765: —
» » » krigsskolan	»	1,015: —
» » » remonteringsstyrelsen	»	1,530: —
Därjämte är under avlöningsanslaget för ändamålet beräknat ett belopp av.....	»	561,595: —

eller med tillhopa kronor 649,155: —

För år 1920 har ett belopp av 523,000 kronor av Eders Kungl. Maj:t ansetts tillfyllest.

K. Vissa arvoden m. m.

Från åtskilliga anslag under huvudtiteln utgår för närvarande avlöning i form av arvoden till personal av skilda kategorier. I enlighet med riksstatssakkunnigas av Eders Kungl. Maj:t upptagna förslag böra dessa arvoden sammanföras under avlöningsanslaget och, om de ej äro uppförda i stat, upptagas i en särskild förteckning, avsedd att årligen bifogas statsverkspropositionen såsom bilaga till beräkningen över anslaget i dess helhet.

Till avlöningsanslaget har nu föreslagits överflyttande av följande belopp:

från anslaget till skrivmaterialier, expenser och				
bränsle m. m. för arméförvalt-				
ningen			kronor	2,670: —
»	»	» avlöning och rekrytering m. m.	»	22,400: —
»	»	» landstormen	»	143,075: —
»	»	» de värnpliktigas avlöning, inskriv-		
		ning och redovisning m. m.	»	1,440: —
»	»	» arméns mathållning	»	116,036: 13
»	»	» furagering av arméns hästar	»	11,050: —
»	»	» arméns diverse intendenturbehov	»	1,277: 50
»	»	» arméns kasernutredning samt ved,		
		ljus och vatten	»	57,406: 89
»	»	» arméns vapen, ammunition och		
		målskjutningsmateriel samt artil-		
		leriets övningar och materiel	»	18,620: —
»	»	» arméns byggnader, mötesfält och		
		kommendantskapsutgifter samt		
		fortifikationens övningar och ma-		
		teriel	»	35,413: 05
»	»	» arméns sjuk- och veterinärvård		
		samt hovbeslag m. m.	»	1,277: 50
»	»	» remontering m. m.	»	100,710: —
»	»	» extra utgifter	»	900: —

eller tillhopa kronor 512,276: 07

Ytterligare en del arvoden hava av Eders Kungl. Maj:t föreslagits att från med år 1920 uppföras i förenämnda förteckning. Sålunda hava arvoden ansetts erforderliga för avlönande av maskinister vid vissa etablissemang och för juridiska biträden åt arméfördelningschefer m. fl., varjämte ökade arvoden och expenser ansetts böra tillerkännas viss landstormspersonal och cheferna för remontdepåerna.

Anslagsposten har med anledning härav beräknats uppgå till ett belopp av 536,159 kronor 7 öre.

- L. Oförutsedda utgifter för upprätthållande tillfälligtvis av furage- och sjukvårds-
uppbördsman- samt köksföreståndarbefattningar ävensom för anställande
tillfälligtvis av maskinister, eldare, kokerskor, tillsyningsmän m. fl.
och för ändring i utgående arvoden.

Till oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av vissa be-
fattningar eller eventuell förhöjning av utgående arvoden, om en sådan
förhöjning visar sig nödvändig, har föreslagits, att medel ställas till
Eders Kungl. Maj:ts förfogande. Då utgifter av detta slag vore årligen
återkommande, hava därför erforderliga medel nu beräknats å detta anslag.

I enlighet med riksstatssakkunnigas och Eders Kungl. Maj:ts förslag,
bör för ifrågavarande ändamål till avlöningsanslaget överföras från

anslaget till arméns mathållning	kronor	7,000: —
» » furagering av arméns hästar	»	1,000: —
» » arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten	»	3,000: —
» » arméns byggnader, mötesfält och kom- mandantskapsutgifter samt fortifika- tionens övningar och materiel	»	1,000: —
eller tillhopa kronor		12,000: —

Detta belopp har nu såsom särskild anslagspost beräknats under
avlöningsanslaget.

* * *

Enligt de uppgjorda beräkningarna av medelsbehovet under av-
löningsanslaget skulle alltså erfordras ett belopp av sammanlagt
(20,865,486: 35 + 1,088,307 + 43,445 + 5,000 + 14,185: 50 + 40,000 +
28,796: 80 + 8,800 + 1,431 + 523,000 + 536,159: 07 + 12,000 =) 23,166,610
kronor 72 öre.

På grund av inträffande vakanser har emellertid en nedsättning
med 5 procent av den beräknade anslagssumman ansetts kunna ske,

varför avlöningsanslaget för år 1920 av Eders Kungl. Maj:t i avrundat tal upptagits med 22,008,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag i fråga om avlöningsanslagets beräkning för år 1920 har givit riksdagen anledning till följande erinringar.

Då, enligt vad riksdagen erfarit, ett uppskov tillsvidare skett med uppsättandet av Norrbottens kavallerikår, torde det kunna ifrågasättas, huruvida särskild stat nu bör av riksdagen fastställas för nämnda kår under år 1920. Emellertid skulle ett uteslutande av sagda stat medföra rubbningar i ett par andra truppförbandsstater. Riksdagen har därför ansett lämpligast att jämväl staten för nämnda kår nu fastställas, ehuru något uppsättande av kåren under år 1920 icke lär komma att äga rum. Dock har riksdagen ansett sig kunna vidtaga en av nu nämnd orsak föranledd mindre reduktion i anslagssumman.

Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag om höjning av arvodet till garnisonspastorn i Boden har riksdagen inhämtat, att garnisonspastorsbefattningen för närvarande uppehålls av en i orten anställd prästman. Då den för förläggning i Boden avsedda Norrbottens kavallerikår icke nu kommer att uppsättas, torde befattningen kunna tillsvidare uppehållas på sätt, som för närvarande äger rum, varvid riksdagen funnit någon avlöningsförhöjning icke vara erforderlig.

Då riksdagen erfarit, att det av Eders Kungl. Maj:t till uppförande å staten för garnisonssjukhuset i Stockholm under benämningen apoteks-karl ifrågasatta tekniska biträdet skall vara en kvinnlig befattningshavare, lär på grund härav en redaktionell förändring i staten böra av Eders Kungl. Maj:t vidtagas.

Bland de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna särskilda arvodena torde, såsom ovan vid behandlingen av anslaget till arméförvaltningen anförts, under förevarande anslag böra upptagas jämväl det för en värmeingenjör å arméförvaltningens fortifikationsdepartement avsedda belopp å 10,000 kronor.

Enligt riksdagens mening bör något beslut rörande Norrlands artilleriregementes framtida förläggning icke nu av riksdagen fattas, utan torde det tillsvidare böra ligga i Eders Kungl. Maj:ts hand att ordna denna förläggningsfråga, varför riksdagen, på sätt här nedan anmäles, lämnat ett medgivande i sådant avseende.

I övrigt har riksdagen funnit sig kunna bifalla de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna förändringarna i fråga om detta anslag.

Det för år 1920 erforderliga anslagsbehovet bör alltså beräknas på följande sätt:

	Kronor.	Kronor.	Summa kronor.
A. Lön, dagavlönning, tjänstgöringspenningar, arvoden, ersättning för bränsle och lyse åt underofficerare och vederlikar m. fl. avlönningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater för:			
Generalitetet, staber m. m.			
Generalitetet	217 845	—	
Generalstaben	325 565	—	
Artilleristaben	18 025	—	
Kommendantskapen	63 182	50	
Rullföringsbefälhavare med biträden	250 590	—	
Bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkarstipendiater	126 780	—	
Remonteringsstyrelsen	7 625	—	
		1 009 412	50
Undervisningsverken.			
Krigshögskolan	31 425	—	
Artilleri- och ingenjörhögskolan	34 225	—	
Ridskolan	34 040	50	
Skjutskolan vid infanteriet och kavalleriet	31 739	—	
Artilleriskjutskolorna	14 634	—	
Krigsskolan	79 715	—	
Militärläkares undervisning samt fackskolorna för värnpliktiga medicinska kandidater, veterinärer, tandläkare och apotekare	23 650	—	
		249 428	50
Truppförband m. m.			
Infanteriet	—	10 382 903	30
Kavalleriet	—	2 339 378	50
Artilleriet	—	3 772 441	—
Fortifikationen och ingenjörtrupperna	—	1 336 012	75
Trängen	—	779 470	70
Intendenturen	—	778 449	10
Garnisonssjukhusen m. m.			
Garnisonssjukhuset i Stockholm	105 525	—	
” å Karlsborg	4 350	—	
” i Boden	11 900	—	
Arméns sjuksköterskekår	44 460	—	
		166 235	—
Polispersonalen			
Polispersonalen i Boden och Karlsborg	—	50 755	—
			20 864 486,35
Transport	—	—	20 864 486,35

	Kronor.		Kronor.		Summa kronor.
	—	—	—	—	20 864 486 ³⁵
B. Inkvarterings- och servisbidrag, förslagsvis	—	—	—	—	1 088 307 [—]
C. Ökad avlöning för de till tjänståldern 27 äldsta bataljonsläkarna och 13 äldsta bataljonsveterinärerna	—	—	—	—	43 445 [—]
D. Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteritruppförband	—	—	—	—	5 000 [—]
E. Fyllnad till fanjunkares dagavlöning åt sergeanter, kommanderade såsom biträden hos regementsintendenten, förslagsvis	—	—	11 497	50	
Arvoden å 8 kronor i månaden till sjukvårds- och hovslagarbeställningsmän, vilka förordnas att förrätta sjukvårdsförräds- resp. hovslagarunderofficers åligganden, förslagsvis	—	—	2 688	—	14 185 ⁵⁰
F. Lönstillägg åt vissa furirer, förslagsvis	—	—	—	—	40 000 [—]
G. Dagavlöning åt indelt manskap:					
Infanteriet	—	—	27 943	20	
Kavalleriet	—	—	853	60	28 796 ⁸⁰
H. Kostnader för musikelever vid infanteriet	—	—	—	—	8 800 [—]
I. Ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation	—	—	—	—	1 431 [—]
J. Gottgörelse för tjänstehästar	—	—	—	—	523 000 [—]
K. Vissa arvoden m. m.	—	—	—	—	546 159 ⁰⁷
L. Oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av furage- och sjukvårdsuppbördsman- samt köksföreståndarebefattningar ävensom för anställande tillfälligtvis av maskinister, eldare, kokerskor, tillsyningsmän m. fl. och för ändring i utgående arvoden, förslagsvis	—	—	—	—	12 000 [—]
Summa kronor	—	—	—	—	23 175 610 ⁷²

Avräknas på grund av inträffande vakanser från den sålunda upptagna summan 5 procent, återstår ett belopp av i runt tal 22,016,830 kronor. På grund av vad riksdagen ovan rörande Norrbottens kavalerikår anført, torde detta belopp kunna avjämnas nedåt till 21,975,000 kronor.

Vad Eders Kungl. Maj:t i fråga om anslag å 1919 års tilläggsstat föreslagit i samband med nu behandlade ärenden, har ej givit riksdagen anledning till erinran.

Beträffande 1920 års stat har riksdagen alltså

dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., förslagsanslag»,

dels — med godkännande av de uppgjorda förslagen till nya stater för generalitetet, generalstaben, artilleristaben, kommandantskapen, rullföringsbefälhavare med biträden, bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkarstipendiater, remonteringsstyrelsen, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriskjutskolorna, krigsskolan, militärläkares undervisning samt fackskolorna för värnpliktiga medicine kandidater, veterinärer, tandläkare och apotekare, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, militärbefälet på Gottland, överstelöjtnanter och majorer vid de sex fördelningskavalleriregementena, artilleriets fabriker och tyganstalter, fortifikationen, ingenjörkårerna och fälttelegrafkåren, officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen, trängkårerna, intendenturkåren, garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg; dock med iakttagande av ovan upptagna jämkningar rörande staterna för kommandantskapen och garnisonssjukhuset i Stockholm — under detta anslag anvisat ett belopp av 21,975,000 kronor,

dels beslutat, att för åtnjutande av de med den nya vaktmästarbeställningen vid fortifikationsstabens huvudstation förenade avlöningsförmåner skola gälla enahanda villkor och bestämmelser, som av Eders Kungl. Maj:t och riksdagen fastställts beträffande vaktmästarnas vid arméförvaltningen avlöningsförmåner,

dels medgivit, att nuvarande förste vaktmästaren vid fortifikationen P. E. Bergqvist må vid övergången till den nya lönestaten för ålders-tilläggs åtnjutande tillgodoräkna sig den tid han innehaft sin nuvarande beställning,

dels medgivit, att uppkommande besparingar å de för manskapets avlöning i vederbörande truppförbandsstater uppförda medel må, efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande, under åren 1919 och 1920 användas för anställande av furirer av andra klassen utöver det antal, som i staten för vederbörligt regemente finnes angivet,

dels ock, med ändring av vad därutinnan blivit genom 1914 års härordning bestämt, beslutat, att Norrlands artilleriregemente tillsvidare må förläggas på sätt, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

6:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7) att öka ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 111,700 kronor med 4,900 kronor till 116,600 kronor.

Den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna anslagsförhöjningen är beroende på dels förut av riksdagen fattade beslut i fråga om avlöningsförmå-

nerna till vaktmästare och kvinnliga biträden dels ock vissa av Eders Kungl. Maj:t föreslagna och av riksdagen under olika punkter här ovan godkända förändringar beträffande åtskilliga andra befattningshavares antal och löneförmåner.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen ökat ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 111,700 kronor, med 4,900 kronor till 116,600 kronor.

7:o) Beträffande ordinarie reservationsanslaget till inkvarteringens ordnande i Stockholm har någon förändring icke av Eders Kungl. Maj:t föreslagits.

Riksdagen har medgivit, att ordinarie reservationsanslaget till inkvarteringens ordnande i Stockholm i riksstaten för år 1920 upptages med oförändrat belopp, 21,450 kronor.

8:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 8) har riksdagen till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden den 9 januari 1919 angivna grunder, av *extra lönetillägg* åt vissa betjante, som åtnjuta avlöning från fjärde huvudtitelns medel, å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 125 kronor.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att för beredande av ökade arvoden åt lärarpersonalen vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet på extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av högst 4,300 kronor.

För ifrågavarande ändamål hava i 1918 och 1919 års riksstater uppförts förstärkningsanslag till ordinarie anslaget till skjutskolan för infanteriet och kavalleriet. Då detta senare anslag numera ansetts bära såsom särskilt anslag ur riksstaten uteslutas, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att för ökade arvoden åt lärarpersonalen vid ifrågavarande skola i 1920 års riksstat uppföres ett förslagsanslag, högst, 4,300 kronor, till vilket belopp nyssnämnda förstärkningsanslag uppgått.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen för beredande av *ökade arvoden åt lärarpersonalen vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet* på extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 4,300 kronor.

10:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 10) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för utbetalande av *tillägg till dagavlöning åt indelt manskap* med 2 kronor till korpral, vice korpral och menig beställningsman samt 2 kronor 10 öre till annan menig för tjänstgöring i egenskap av underbefäl,

instruktör eller beställningsman vid skolor och övningar utom vanliga repetitionsövningar å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 94,300 kronor.

11:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att för tilldelande av mötesbidrag åt vissa officerare och underofficerare jämte vederlikar å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 80,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär, att det till vissa gifta officerare och underofficerare vid icke kasernerade infanteriregementen utgående mötesbidraget å 2 kronor och 1 krona 50 öre skall ökas med 1 krona om dagen och följaktligen under år 1920 utgå med följande belopp, nämligen: till överste, överstelöjtnant, major och kapten med vederlikar 3 kronor samt till löjtnant, underlöjtnant, fanjunkare och sergeant med vederlikar 2 kronor 50 öre.

Detta oaktat har emellertid anslaget, som i riksstaten för innevarande år är upptaget med 114,615 kronor, ansetts kunna begränsas till 80,000 kronor, enär till år 1920 ett flertal kasernetablissemang väntas bli fullbordade.

Då Eders Kungl. Maj:ts förslag icke givit riksdagen anledning till erinran, har riksdagen för tilldelande av *mötesbidrag* åt vissa officerare och underofficerare jämte vederlikar å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 80,000 kronor.

12:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 12) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande år ägt rum, för beredande av *provisoriskt avlöningstillägg åt officerare m. fl. vid till Boden förlagda truppförband och formationer* å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 67,600 kronor.

13:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 238) anmält, har riksdagen till beredande av *tillfällig löneförbättring under år 1920* åt viss personal vid armén beviljat under fjärde huvudtiteln å extra stat för år 1920 ett förslagsanslag av 4,020,000 kronor.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14) *dels* att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Rekryteringskostnader, reservationsanslag*»,

dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 810,950 kronor.

I enlighet med riksstatssakkunnigas förslag har ett särskilt ordinarie anslag av reservationsanslags natur ansetts böra uppföras för bestridande av med rekryteringen sammanhängande kostnader.

Det nya anslaget motsvaras i 1919 års riksstat av följande anslag eller anslagsposter:

1.	Under ordinarie avlöningsanslaget beräknade poster:	
	ordinarie rekryteringskostnader	kronor 230,000: —
	ytterligare »	» 200,000: —
2.	Ordinarie förslagsanslaget till anställnings- och avskedspremier.....	» 360,600: —
3.	Extra förslagsanslaget till civilanställning	» 20,000: —
		<hr/> Summa kronor 810,600: —

Anslaget till rekryteringskostnader har nu av Eders Kungl. Maj:t föreslagits att utgå med ett belopp av 810,950 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Rekryteringskostnader, reservationsanslag*»,

dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 810,950 kronor.

15:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15) att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet den 9 januari 1919 fogade förslag till stater för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläkarkårens reservstat, öka ordinarie förslagsanslaget till arméns reservstater, nu 366,500 kronor med 95,500 kronor till 462,000 kronor.

Ifrågavarande anslag har beräknats i enlighet med förut tillämpade grunder.

Då riksdagen icke funnit anledning till erinran mot vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit, har riksdagen, med godkännande av vid statsrådsprotokollet den 9 januari 1919 fogade förslag till stater för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläkarkårens reservstat, ökat ordinarie förslagsanslaget till arméns reservstater, nu 366,500 kronor med 95,500 kronor till 462,000 kronor.

16:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16) att öka ordinarie förslagsanslaget till arméns personal över stat, nu 240,000 kronor, med 120,000 kronor till 360,000 kronor.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skall under förevarande anslag hädanefter beräknas vissa rese- och traktamentskostnader, i runt tal 30,000 kronor, för arméns personal över stat, vilka kostnader hittills belastat anslaget till rese- och traktamentspenningar.

Vidare har föreslagits, att anslaget skall ökas med ytterligare 90,000 kronor, alldenstund utgifterna under anslaget de senaste åren väsentligt överstigit anslagsbeloppet.

Den av Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagna totala anslagsökningen utgör (30,000 + 90,000 =) 120,000 kronor.

Då riksdagen funnit de av Eders Kungl. Maj:t beträffande detta anslag ifrågasatta ändringarna lämpliga, har riksdagen ökat ordinarie förslagsanslaget till arméns personal över stat, nu 240,000 kronor, med 120,000 kronor till 360,000 kronor.

17:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17) att minska ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 220,000 kronor, med 86,000 kronor till 134,000 kronor.

Enligt en med ledning av inom arméförvaltningen tillgängliga statistiska siffror uppgjord beräkning låter anslaget till rese- och traktamentspenningar, i årets riksstat upptaget med 220,000 kronor, fördela sig på följande poster:

Lantförsvaret tillhörande personer för extra förrättningar	kronor	69,510: —
Intendents- och förvaltaraspiranter under tjänstgöring vid intendenturkåren efter avlagd godkänd examen för transport till nämnda kår.....	»	12,991: —
Fältläkarstipendiater, vilka icke tillhöra reserven.....	»	19,488: —
Läkare och veterinärer, som icke tillhöra armén, men tillfälligtvis tagas i anspråk för densamma	»	2,200: —
Lärare och elever för kommenderingar till gymnastiska centralinstitutet m. m.	»	56,880: —
Arméns reservpersonal och personal över stat	»	31,411: —
Officerare med vederlikar vid omplacering eller transport	»	9,766: —
Artilleristabsofficerare, bataljonsläkare vid fältläkarkåren m. fl.....	»	12,754: —
Officerare och underofficerare, kommenderade för utbildning av värnpliktiga (kommissarie-, krigskassörs- och velocipedordonnansskolor)	»	5,000: —
Summa kronor		220,000: —

I enlighet med riksstatssakkunnigas förslag har nu ifrågasatts, att i det nya anslaget till rese- och traktamentspenningar skulle hänföras blott den första av ovan nämnda poster, medan övriga skulle upptagas under andra anslag. Till det nya anslaget skulle åter från anslagen till generalstabens övningar, expenser m. m., anslaget till landstormen och vapenanslaget överföras följande belopp:

för generalstabspersonalens tjänsteresor	kronor 1,975: —
» besiktning m. m. av landstormens gevärspersedlar »	1,860: —
» s. k. överbesiktningar av truppförbandens artilleri- pjäser och handvapen (beräknad under Tit. I och II av vapenanslaget)	» 4,000: —
<hr/>	
eller tillhopa kronor 7,835: —	

Å den för generalstabspersonalens tjänsteresor beräknade posten har emellertid en förhöjning med 1,500 kronor för år 1920 ansetts erforderlig.

Då reseanslaget under en följd av år visat sig vara för lågt beräknat i förhållande till utgifterna under anslaget, har Eders Kungl. Maj:t slutligen med anledning härav begärt en ytterligare ökning av anslaget med 55,000 kronor.

Det av Eders Kungl. Maj:t för år 1920 äskade anslagsbeloppet utgör alltså $(69,510 + 7,835 + 1,500 + 55,000 =)$ 133,845 kronor eller i avrundat tal 134,000 kronor.

Mot vad Eders Kungl. Maj:t sålunda i fråga om reseanslagets beräkning i 1920 års riksstat föreslagit, har riksdagen icke funnit anledning till erinran.

Riksdagen har alltså minskat ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 220,000 kronor, med 86,000 kronor till 134,000 kronor.

18:o I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 18) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande år ägt rum, för bestridande av kostnaderna för den av 1918 års riksdag beslutade tillfälliga *höjning* av de enligt resereglementet samt reglementet för arméns avlöning under fred utgående *dagtraktamentena* å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 250,000 kronor.

19:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19) *dels* att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Flyttningersättning, förslagsanslag*», *dels* ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 46,500 kronor.

I enlighet med riksstatssakkunnigas förslag har i riksstaten ansetts böra uppföras ett nytt anslag, benämnt »*Flyttningersättning*», avsett att omfatta alla nu utgående kostnader för militär och civilmilitär personals förflyttning till annan ort för tjänstgöring i särskild befattning, såsom adjutant vid fördelnings- m. fl. staber m. m., för omplacering från en tjänstgöringsort till en annan av fortifikationsofficerare, intendentur-

och tygstatspersonal samt för omplacering av personal mellan vissa regementens olika förläggningssorter.

Till detta nya anslag skulle först och främst från anslaget till rese- och traktamentspenningar överföras kostnaderna för den förflyttade personalens egna resor. Dessa kostnader skulle beräknas till i medeltal för år 11,266 kronor.

Vidare skulle till det nya anslaget överflyttas det nuvarande anslaget till flyttningshjälp om 12,000 kronor.

Beräknat enligt nu angivna grunder skulle anslaget till flyttningssättning för innevarande år alltså upptagas med $(11,266 + 12,000 =)$ 23,266 kronor.

Då samtliga i anslaget ingående medel nu utgå från förslagsanslag, bör jämväl det nya anslaget erhålla karaktär av förslagsanslag.

Emellertid har en höjning av anslaget för år 1920 av Eders Kungl. Maj:t ansetts erforderlig dels för att anslagssumman skall bringas i bättre överensstämmelse med de från anslaget utgående utgifterna, vilka enbart i fråga om flyttningshjälp uppgått till nära nog fem gånger det beräknade beloppet, dels ock för mötande av de ökade utgifter, som skulle bli en följd av en utav vissa sakkunniga föreslagen omläggning av grunderna för flyttningssättnings utgående. För år 1920 har med anledning härav ytterligare ett belopp av 23,000 kronor av Eders Kungl. Maj:t beräknats under anslaget, vilket alltså upptagits med $(23,266 + 23,000 =)$ 46,266 kronor eller avjämnat 46,500 kronor.

Ovan berörda förslag rörande ändrade grunder för flyttningssättnings tillerkännande åt arméns personal har visserligen icke blivit för riksdagen framlagt, men har riksdagen dock ansett sig kunna medgiva, att medel för genomförandet av en förändring härutinnan beviljas. Jämväl i övrigt har riksdagen funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen har alltså dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Flyttningssättning, förslagsanslag*», dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 46,500 kronor.

20:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20) *dels* att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Resestipendier, reservationsanslag*»,

dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 28,500 kronor.

I riksstaten finnas för närvarande uppförda tre särskilda anslag för resestipendier, nämligen:

åt artilleri- och ingenjööfficerare	kronor	7,000: —
» officerare vid infanteriet, kavalleriet, trängen och intendenturkåren	»	15,000: —
» militärläkare	»	2,000: —

Förutom samtliga dessa belopp skulle i enlighet med riksstatssakkunnigas av departementschefen biträdda förslag till förevarande anslag hänföras ett förut under anslaget till generalstabens övningar, expenser m. m. upptaget belopp å 1,000 kronor till resestipendier åt generalstabsofficerare.

Eders Kungl. Maj:t har för år 1920 därjämte föreslagit, att den för militärläkares resor avsedda anslagsposten ökas med 2,000 kronor samt att ett belopp av 1,500 kronor upptages för tilldelande av resestipendier åt militärveterinärer.

I enlighet härmed skulle det nya anslaget till resestipendier beräknas sålunda:

Resestipendier åt generalstabsofficerare	kronor	1,000: —
» » officerare vid infanteriet, kavalleriet, trängen och intendenturkåren ...	»	15,000: —
» » artilleri- och ingenjööfficerare	»	7,000: —
» » militärläkare	»	4,000: —
» » militärveterinärer	»	1,500: —
Summa kronor		28,500: —

Förevarande anslagsberäkning har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Resestipendier, reservationsanslag*», dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 28,500 kronor.

B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

21:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 21) föreslagit riksdagen dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Penningbidrag och penningtillskott, förslagsanslag*», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 6,218,000 kronor.

Ifrågavarande utgifter hava hittills utgått av anslaget till de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m.

Förevarande anslag har av Eders Kungl. Maj:t beräknats på följande sätt:

Penningbidrag:

11,230,000 tjänstgöringsdagar à 50 öre	kronor 5,615,000: —
521,000 tjänstgöringsdagar à 1 krona	» 521,000: —
<hr/>	
Summa kronor 6,136,000: —	

Penningtillskott:

196,000 tjänstgöringsdagar à 25 öre	kronor 49,000: —
66,000 tjänstgöringsdagar à 50 öre	» 33,000: —
<hr/>	
Summa kronor 82,000: —	

Anslaget i sin helhet har alltså upptagits med (6,136,000 + 82,000 =) 6,218,000 kronor.

Visserligen har en minskning av de värnpliktigas övningsstid efter statsverkspropositionens avlåtande av Eders Kungl. Maj:t föreslagits, men då berörda förslag vid anslagsfrågans behandling av riksdagen icke slutligt avgjorts och för övrigt några uppgifter, som kunnat läggas till grund för en omräkning av anslaget, icke stått riksdagen till buds, har riksdagen ansett sig böra i 1920 års riksstat upptaga här nedan behandlade anslag, vilkas belopp bestämmas i förhållande till antalet övningsdagar, med av Eders Kungl. Maj:t föreslagna belopp.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Penningbidrag och penningtillskott, förslagsanslag*», dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 6,218,000 kronor.

22:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, förslagsanslag*», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 740,600 kronor.

Kostnaderna för ifrågavarande understöd hava hittills upptagits under anslaget till de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m.

Det av Eders Kungl. Maj:t nu föreslagna nya riksstatsanslaget har beräknats på följande sätt:

Ordinarie understöd	410,600 kronor
Tillfällig understödsförhöjning	330,000 »
<hr/>	
Summa 740,600 kronor	

Riksdagen får anmäla, att riksdagen dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, förslagsanslag*», dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 740,600 kronor.

23:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., förslagsanslag*», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 525,300 kronor.

Under anslaget till de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m. äro för närvarande beräknade följande poster:

Inskrivnings- och mönstringskostnader	kronor 100,300: —
Färdkostnader	» 367,000: —
<hr/>	
Summa kronor 467,300: —	

På grund av nödvändigheten att anordna särskilda läkareundersökningar å de värnpliktiga vid tjänstgöringens början har en ökning med 25,000 kronor å den förstnämnda posten av Eders Kungl. Maj:t ansetts erforderlig. Å posten färdkostnader har likaledes en förhöjning med 33,000 kronor beräknats.

Förevarande anslag har med hänsyn härtill av Eders Kungl. Maj:t upptagits till (467,300 + 25,000 + 33,000 =) 525,300 kronor.

Med bifall Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., förslagsanslag*», dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 525,300 kronor.

C. Undervisning, understöd, expenser m. m.

24:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Undervisnings- och gymnastikmateriel, samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, reservationsanslag*», dels ock att under detta anslag anvisa i jämnt kronotal ett belopp av 547,621 kronor.

Enligt riksstatssakkunnigas av Eders Kungl. Maj:t biträdda förslag böra från förevarande nya anslag bestridas alla de utav undervisningsväsendet vid armén, såväl direkt föranledda som i närmaste sammanhang därmed stående kostnader såsom för: undervisningsmateriel, läroböcker i den

mån kostnaderna för desamma icke skola gäldas från anslaget till tryckningskostnader, transporter till och från skolor och utbildningskurser (jämväl tillfälligtvis anordnade), rese- och traktamentsersättning, där sådan författningsenligt får utgå, jämlikt kungl. brev den 28 september 1907 medgivet hyresbidrag till officerare och underofficerare med vederlikar under tjänstgöring vid vissa skolor, det jämlikt § 37 i gällande avlöningsreglemente för armén under vistelse vid skola beviljade dagtraktamente, särskilt medgiven gottgörelse till lärare och instruktörer vid tillfälligtvis anordnade utbildningskurser, arvoden för utarbetande av läroböcker åt artilleriet och fortifikationen, samt för muséer och modellsamlingar.

För närvarande äro medel för bestridande av dylika utgifter beräknade under följande anslag, nämligen

anslaget till krigshögskolor (18,545 från staten för krigshögskolan + 23,200 från staten för artilleri- och ingenjörhögskolan =)		kronor	41,745: —
»	» ridskolan	»	23,867: —
»	» skjutskolan för infanteriet och kavalleriet	»	26,426: —
»	» artilleriskjutskolor	»	18,366: —
»	» krigsskolan (23,911: 10 + 14,108 =)	»	38,019: 10
»	» militärläkares och militärveterinärers undervisning	»	2,320: —
»	» rese- och traktamentspenningar	»	52,080: —
»	» generalstabens övningar, expenser m. m.	»	18,750: —
»	» volontärskolor m. m.	»	133,170: —
»	» arméns diverse intendenturbehov	»	36,400: —
»	» arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten	»	84,366: 57
»	» arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel	»	18,275: —
»	» arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel	»	2,000: —
»	» arméns fält- och fälttjänstövningar	»	35,000: —
»	» arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m.	»	13,120: —
»	» extra utgifter	»	25: —

tillhopa kronor 543,929: 67

Undervisningsanslaget har ansetts böra givas karaktär av reservationsanslag och fördelas å tre särskilda titlar, nämligen

Titel I. Undervisningsmateriel.

Titel II. De fasta undervisningsverken m. m.

Titel III. Tillfälligtvis anordnade skolor och utbildningskurser samt oförutsedda behov.

Fördelat i enlighet härmed skulle av det för innevarande år beräknade beloppet belöpa å

Titel I.....	kronor	85,035: 04
Titel II.	»	155,513: 10
Titel III.....	»	303,381: 86
Summa kronor		543,930: —

Titel I. Undervisningsmateriel.

Det under denna titel upptagna beloppet avser kostnader för anskaffning och underhåll av undervisnings- och gymnastikmateriel, vilken materiel med stöd av vederbörliga instruktioner och tillämpad praxis alltid sammanförts under en gemensam utgiftsgrupp. Ifrågavarande kostnader hava före världskrigets utbrott uppgått till i medeltal 0,0054 kronor för man och tjänstgöringsdag.

Då antalet tjänstgöringsdagar under år 1920 av Eders Kungl. Maj:t beräknats till 15,140,000, har följaktligen å titeln äskats ett belopp av 81,756 kronor.

Titel II. De fasta undervisningsverken m. m.

Å denna titel har uti det från äldre anslag överförda beloppet 155,513 kronor 10 öre äskats en förhöjning med 4,870 kronor, avsedd för följande ändamål:

Pris vid ridskolans kapplöpningar	kronor	1,000: —
Höjning av det vid skjutskolan för oförutsedda utgifter avsedda beloppet	»	1,120: —
Ökade kostnader för undervisningsmateriel m. m. vid utbildningskurser för militärläkare och militärveterinärer	»	2,750: —
Summa kronor		4,870: —

Eders Kungl. Maj:t har på grund härav å denna titel äskat ett belopp av (155,513: 10 + 4,870 =) 160,383 kronor 10 öre.

Titel III. Tillfälligtvis anordnade skolor och utbildningskurser samt oförutsedda behov.

För år 1920 har å denna titel en ökning av det för utbildningskurser vid generalstaben avsedda beloppet av Eders Kungl. Maj:t ansetts erforderlig med 2,100 kronor, varigenom titelns slutsumma skulle komma att uppgå till $(303,381:86 + 2,100:— =) 305,481$ kronor 86 öre.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot det sätt, varpå förevarande anslag av Eders Kungl. Maj:t beräknats.

Anslaget bör följaktligen i 1920 års riksstat uppföras såsom reservationsanslag med följande belopp:

Titel I.....	kronor 81,756: —
Titel II.....	» 160,383: 10
Titel III.....	» 305,481: 86
<hr/>	
eller tillhopa kronor 547,620: 96	
(i jämnt krontal 547,621 kronor)	

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, reservationsanslag*», dels ock under detta anslag anvisat i jämnt krontal ett belopp av 547,621 kronor.

25:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25) att för anordnande av vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 60,350 kronor.

För anordnande under år 1919 av vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet anvisade nästlidet års riksdag å extra stat för år 1919 ett reservationsanslag av 51,800 kronor.

Anslaget var beräknat på följande sätt:

till kulsprutekurser för sulbalternofficerare, kompani- chefer och majorer.....	kronor 20,800: —
» en kurs för utbildning i skjutning och eldstrid vintertid.....	» 15,000: —
» en kurs för utbildning av underofficerare i skjut- ning och eldstrid.....	» 16,000: —
<hr/>	
Summa kronor 51,800: —	

Eders Kungl. Maj:t har nu föreslagit att för anordnande jämväl under år 1920 av motsvarande kurser ett till 60,350 kronor beräknat anslag uppföres på extra stat för samma år.

Riksdagen har icke velat motsätta sig att anslag för ifrågavarande ändamål fortfarande anvisas. Mot den uppgjorda kostnadsberäkningen har riksdagen icke funnit anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för anordnande av *vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet* å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 60,350 kronor.

26:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26) att till bestridande av vissa kostnader för krigsskolans verksamhet å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 55,000 kronor.

Av såväl 1917 som 1918 års riksdagar hava särskilda medel anvisats till förstärkning av krigsskolans ordinarie anslag, avsedda för bestridande av vissa ökade kostnader vid skolan, för innevarande år uppgående till 59,650 kronor.

Jämväl för år 1920 har Eders Kungl. Maj:t för bestridande av sådana kostnader begärt ett extra anslag. Till grund för anslagsäskandet ligger följande beräkning:

Officerskursen:

1 biträdande lärare i vapenvård	kronor	300: —	
För den s. k. dubbleringen av lärare			
m. fl.	»	1,500: —	
Betjäning	»	2,956: 50	kronor 4,756: 50

En reservofficerskurs:

2 kadettofficerare	kronor	1,000: —	
1 förste lärare i krigskonst o. topografi	»	600: —	
1 andre » » » » »	»	400: —	
2 biträdande lärare i krigskonst och			
topografi	»	800: —	
1 » » » gymnastik	»	150: —	
1 kompaniadjutant	»	600: —	
Betjäning	»	904: —	» 4,454: —
<i>En ytterligare reservofficerskurs</i>			» 4,454: —

Övriga poster:

1 köksföreståndare och furageuppbördsman	kronor 1,500: —
1 bataljonsadjutant, tillika vapenunderofficer och biträde åt intendenten	» 1,200: —
Ökad avlöning åt betjäningen m. m. vid krigsskolan	» 11,869: 50
Omkostnader för kurserna, såsom till praktiska övningar, bränsle och lyse samt betjäningens kasertering m. m.	» 26,705: 50
	kronor 41,275: —
	Summa kronor 54,939: 50

Anslaget har i avrundat tal upptagits med 55,000 kronor.

Då riksdagen icke velat motsätta sig, att medel för ifrågavarande ändamål även för år 1920 beviljas, har riksdagen till bestridande av *vissa kostnader för krigsskolans verksamhet* å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 55,000 kronor.

27:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Studiestipendier reservationsanslag*», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 32,200 kronor.

Till förevarande nya anslag har Eders Kungl. Maj:t i enlighet med riksstatssakkunnigas förslag gjort framställning om överflyttande av följande anslagsbelopp:

från anslaget till krigshögskolan	kronor 3,000: —
» » » krigsskolan	» 10,000: —
» » » studiestipendier för underofficerare m. fl. (hela anslagssumman).....	» 19,200: —
	Summa kronor 32,200: —

Ifrågavarande belopp har nu av Eders Kungl. Maj:t äskats såsom reservationsanslag å 1920 års ordinarie stat.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Studiestipendier, reservationsanslag*», dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 32,200 kronor.

28:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28) att öka ordinarie reservationsanslaget till understöd åt föreningar och till skrifers utgivande, nu 18,000 kronor, med 6,000 kronor till 24,000 kronor.

Förevarande anslag har, alltsedan det från och med år 1914 uppfördes i riksstaten, utgått med 18,000 kronor.

Från anslaget hava under de senare åren efter av Eders Kungl. Maj:t i varje fall lämnade bemyndiganden utbetalts följande årliga understöd, nämligen till

Krigsvetenskapsakademien för dess verksamhet	kronor	2,000: —
» » utgivande av akademiens handlingar	»	2,500: —
Svensk intendenturtidskrift	»	1,200: —
In- och utländska militärnyheter	»	1,000: —
Svenska militärläkarföreningen	»	1,800: —
Artilleriklubben	»	400: —
Fortifikationsklubben	»	400: —
Militärsällskapet i Stockholm	»	1,000: —
Militärlitteraturföreningen	»	990: —
Militärföreningen K. H. S.	»	300: —
Gottlands militärförening	»	500: —
Jockeyklubben	»	3,000: —
Fältrittklubbarna i riket	»	1,000: —
Ny tidning för idrott	»	500: —
Kungl. Fortifikationens historia	»	1,000: —
<hr/>		
Summa kronor		17,590: —

Genom att det till militärlitteraturföreningen utgående understödet numera höjts, har det beviljade anslaget å 18,000 kronor helt tagits i anspråk.

Å anslaget till extra utgifter hava därjämte understöd utbetalts till tidskrift i fortifikationen för utgivande av fortifikationens historia ..... kronor | 800: — || till pensionerade officerare vid armén ..... | » | 1,500: — |

Dessa belopp hava hädanefters ansetts böra beräknas under förevarande anslag.

För år 1920 har Eders Kungl. Maj:t ytterligare äskat medel dels för beredande av ett hyresbidrag om 1,500 kronor åt underofficerssällskapet i Stockholm, dels ock för oförutsedda utgifter 2,100 kronor.

En ökning av anslaget med 6,000 kronor eller till 24,000 kronor har med anledning av angivna omständigheter nu av Eders Kungl. Maj:t äskats.

Vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen ökat ordinarie reservationsanslaget till understöd åt föreningar och till skrifers utgivande, nu 18,000 kronor, med 6,000 kronor till 24,000 kronor.

29:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29) dels till det frivilliga skytteväsendets befrämjande å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 1,653,500 kronor; *dels ock* medgiva, att av detta anslag ett belopp av 1,000,000 kronor, motsvarande ammunitionsbidraget till äldre anslagsberättigade skyttar, ställes till förfogande av arméförvaltningens artilleridepartement för anskaffning av mobiliseringsammunition, mot det att departementet till skytteförbundens överstyrelse utlämnar 10,000,000 skarpladdade patroner m/94, med skyldighet för överstyrelsen att återställa tomhylsor och laddramar, svarande mot 90 procent av det utlämnade antalet patroner, dock med rätt för Eders Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle sådant påkalla, till överstyrelsen kontant utbetala sistnämnda belopp.

Uti en till riksdagen avlåten den 7 mars 1919 dagtecknad proposition (nr 366) har Eders Kungl. Maj:t ytterligare föreslagit riksdagen att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, må från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1919 utbetalas krigstidstillägg enligt de grunder, som för samma år kunna vara bestämda i fråga om krigstidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

För innevarande år har riksdagen

dels till det frivilliga skytteväsendets befrämjande å extra stat anvisat ett reservationsanslag av 1,626,000 kronor,

dels ock medgivit, att av detta anslag ett belopp av 972,000 kronor, motsvarande ammunitionsbidraget till äldre anslagsberättigade skyttar, ställes till förfogande av arméförvaltningens artilleridepartement för anskaffning av mobiliseringsammunition, mot det att departementet till skytteförbundens överstyrelse utlämnar 10,800,000 skarpladdade patroner m/94, med skyldighet för överstyrelsen att återställa tomhylsor och laddramar, svarande mot 90 procent av det utlämnade antalet patroner, dock med rätt för Eders Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle sådant påkalla, till överstyrelsen kontant utbetala sistnämnda belopp.

Anslaget var av riksdagen beräknat sålunda:			
till	skytteförbundens överstyrelses administrations-		
	kostnader samt särskilda utgifter att utbetalas		
	genom överstyrelsen	kronor	79,800: —
»	skytteförbunden	»	145,200: —
till	skytteföreningarna:		
	a) årsunderstöd		
	dels à 2 kronor till 135,000		
	äldre skyttar, förslagsvis	kronor	270,000: —
	dels à 1 krona till 25,000		
	mycket unga skyttar och		
	nybörjare, förslagsvis ...	»	25,000: —
	b) ammunitionsbidrag		
	dels till likviderande av		
	10,800,000 patroner m/94		
	att genom arméförvalt-		
	ningens artilleridepar-		
	tement tillhandahållas		
	skytteföreningarna för		
	att utdelas till 135,000		
	anslagsberättigade äldre		
	skyttar	»	972,000: —
	dels att kontant tilldelas		
	skytteföreningarna i för-		
	hållande till antalet an-		
	slagsberättigade skyttar		
	med kammarammunition,		
	ett såsom fast bestämt		
	belopp av	»	56,250: —
	c) bidrag till nybildade		
	skytteföreningar för an-		
	skaffande av målskjut-		
	ningsmateriel	»	3,000: —
		»	1,326,250: —
till	övriga utgifter:		
	riksskyttetävling i Stock-		
	holm år 1919	kronor	30,000: —
	understöd för anordnande		
	av skjutbanor och andra		
	utgifter för det frivilliga		
	skytteväsendet	»	44,750: —
		»	74,750: —
<hr/>			
Summa kronor 1,626,000: —			

För år 1920 hava av Eders Kungl. Maj:t följande förändringar i ovanstående anslagsberäkning föreslagits.

Till bestridande av *överstyrelsens administrations- m. fl. kostnader* hava äskats ytterligare 11,742 kronor, vilket belopp avsetts att disponeras sålunda:

ökade kostnader för ljus, bränsle m. m.	kronor	6,000: —
d:o för anskaffning av skyttmärken m. m.	»	4,742: —
d:o för rese- och traktamentsersättningar	»	1,000: —
		<hr/>
Summa kronor		11,742: —

Anslagsposten skulle härigenom komma att belöpa sig till 91,542 kronor.

I fråga om det för *skyttförbunden* beräknade beloppet har en förhöjning med 6,200 kronor ifrågasatts, varav 5,200 kronor för ökning av de till skyttförbundens sekreterare utgående arvoden och 1,000 kronor till förhöjt understöd åt Västerbottens skyttförbund.

Vad därefter angår det för *skyttföreningarna* avsedda anslagsbeloppet, har Eders Kungl. Maj:t ansett sig böra beräkna detsamma efter ett antal av 125,000 äldre skyttar och 25,000 yngre skyttar. I övrigt har endast den förändringen föreslagits, att evalveringspriset satts till 10 öre för patron samt att det för yngre skyttar avsedda ammunitionsbidraget på grund av inträffad prisstegring beräknats till 3 kronor för skytt i stället för nuvarande 2 kronor 25 öre.

Beträffande slutligen den för *övriga utgifter* beräknade anslagsposten är densamma avsedd att på följande sätt disponeras:

riksskyttetävling för mellersta Sverige	kronor	10,000: —
understöd åt föreningen för befrämjande av skolung-		
domens vapenövningar	»	3,000: —
d:o för ordnande av skjutbanor m. m.	»	44,558: —
		<hr/>
Summa kronor		57,558: —

Medelsbehovet för år 1920 under förevarande anslag enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag framgår av nedanstående sammanställning:

till skyttförbundens överstyrels administrations-		
kostnader samt särskilda utgifter att utbeta-		
las genom överstyrelsen	kronor	91,542: —
» skyttförbunden	»	151,400: —

till skytteföreningarna:

a) årsunderstöd

dels å 2 kronor till 125,000

äldre skyttar, förslagsvis kronor 250,000: —

dels å 1 krona till 25,000

mycket unga skyttar och
nybörjare, förslagsvis » 25,000 —

b) ammunitionsbidrag

dels till likviderande av

10,000,000 patronerm/94

att genom arméförvalt-

ningens artillerideparte-

ment tillhandahållas

skytteföreningarna för att

utdelas till 125,000 an-

slagsberättigade äldre

skyttar ..... » 1,000,000: —

dels att kontant tilldelas

skytteföreningarna i för-

hållande till antalet an-

slagsberättigade skyttar

med kammarammunition,

ett såsom fast bestämt

belopp ..... » 75,000: —

c) bidrag till nybildade skytte-

föreningar för anskaffan-

de av målskjutningsma-

teriel ..... » 3,000: —

kronor 1,353,000: —

till övriga utgifter:

riksskyttetävling för mel-

lersta Sverige år 1920

kronor 10,000: —

» understöd åt föreningen

för befrämjande av skol-

ungdomens vapenövnin-

gar ..... » 3,000: —

» understöd för anordnande

av skjutbanor och andra

utgifter för det frivilliga

skytteväsendet ..... » 44,558: —

» 57,558: —

Summa kronor 1,653,500: —

Då frågan om det frivilliga skytteväsendets betingelser och ställning torde vid den i utsikt ställda försvarsrevisionen komma under övervägande, har riksdagen ansett sig icke böra nu bevilja ett ökat anslag till denna verksamhet. I enlighet härmed anser sig riksdagen för år 1920 kunna bevilja anslag till lika stort belopp, som i riksstaten för innevarande år för ändamålet upptagits, eller 1,626,000 kronor. Den minskning med 27,500 kronor i förhållande till Eders Kungl. Maj:ts förslag, som föranledes härav, synes lämpligen kunna beräknas under rubriken »till övriga utgifter, understöd för anordnande av skjutbanor och andra utgifter för det frivilliga skytteväsendet», dock med rätt för Eders Kungl. Maj:t att vid fastställandet av anslagsvillkoren beträffande fördelningen av minskningsbeloppet vidtaga de jämkningar, som därvid kunna befinnas påkallade.

Eders Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 366 att av tillgängliga reservationer å anslaget bereda dyrtidsbidrag åt vissa befattningshavare hos skytteförbundens överstyrelse anser sig riksdagen böra bifalla.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels till det *frivilliga skytteväsendets befrämjande* å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 1,626,000 kronor;

dels medgivit, att av detta anslag ett belopp av 1,000,000 kronor, motsvarande ammunitionsbidraget till äldre anslagsberättigade skyttar, ställes till förfogande av arméförvaltningens artilleridepartement för anskaffning av mobiliseringsammunition, mot det att departementet till skytteförbundens överstyrelse utlämnar 10,000,000 skarpladdade patroner m/94, med skyldighet för överstyrelsen att återställa tomhylsor och laddramar, svarande mot 90 procent av det utlämnade antalet patroner, dock med rätt för Eders Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle sådant påkalla, till överstyrelsen kontant utbetala sistnämnda belopp;

dels ock medgivit, att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, må från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1919 utbetalas dyrtidsbidrag enligt de grunder, som för samma år blivit bestämda i fråga om dyrtidsbidrag åt befattningshavare i statens tjänst.

30:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30) att för understödjande av soldathemsverksamhet vid arméns truppförband å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

För åren 1917—1919 har för nu ifrågavarande ändamål anslag till enahanda belopp som det nu begärda av riksdagen beviljats.

Då riksdagen anser, att anslaget jämväl för år 1920 bör utgå, har riksdagen för understödjande av *soldathemsverksamhet* vid arméns truppförband å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

31:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m., reservationsanslag», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 295,733 kronor.

Enligt riksstatssakkunnigas av Eders Kungl. Maj:t biträdda förslag böra under förevarande anslag sammanföras samtliga expensutgifter, utom tryckningskostnader, vid ämbetsverk, staber och sådana expeditioner, som icke tillhöra truppförbanden. För närvarande äro medel för dylika utgifter beräknade under följande anslag, nämligen:

anslaget till	generalitetsstaten	kronor	35,990: —
»	» artilleristaben	»	3,000: —
»	» kommandantsstaten	»	7,767: 50
»	» krigshögskolor (staten för krigshögskolan)	»	5,330: —
»	» de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m. (42,740 kronor från posten till rullföringsväsendet + 47,000 kronor från posten till inskrivnings- och mönstringskostnader =)	»	89,740: —
»	» intendenturkåren	»	3,500: —
»	» garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden (17,300 kronor från staten för garnisonsjukhuset i Stockholm + 8,000 kronor från staten för garnisonsjukhuset i Boden =)	»	25,300: —
»	» remontering m. m. (staten för monteringsstyrelsen)	»	5,000: —
»	» skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för departementet med dess kommandoexpedition	»	18,182: —
»	» skrivmaterialier, expenser och bränsle m. m. för arméförvaltningen	»	26,941: —
»	» generalstabens övningar, expenser m. m.	»	32,295: —
»	» volontärskolor m. m.	»	4,000: —

anslaget till hyra, expenser m. m. vid truppförbanden	kronor	4,400: —
» » arméns diverse intendenturbehov	»	10,180: —
» » arméns vapen, ammunition och mål- skjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel	»	7,110: —
» » arméns byggnader, mötesfält och kom- mendantskapsutgifter samt forti- fikationens övningar och materiel	»	9,185: —
		<hr/>
tillhopa kronor		287,920: 50

Uti den beräkning av anslaget, som förelagts riksdagen, har det-
samma fördelats å fyra särskilda titlar, nämligen

- Titel I. Hyra, eldning, belysning och städning av vissa expediti-
onsslokaler.
Titel II. Skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m.
Titel III. Hyra, eldning, belysning och städning ävensom telefonabonne-
mang och vissa skrivmaterialier (pennor, bläck, läskpapper
och gummi) vid rullföringsexpeditionerna.
Titel IV. Oförutsedda expensbehov samt för centralupphandling.

Fördelat i enlighet härmed skulle av det för innevarande år be-
räknade beloppet belöpa å

Titel I	kronor	22,650: —
Titel II	»	169,760: —
Titel III	»	59,280: —
Titel IV	»	36,230: —
		<hr/>
Summa kronor		287,920: —

För år 1920 hava vissa ändringar i det sålunda beräknade beloppet
föreslagits.

Å tit. I har Eders Kungl. Maj:t ifrågasatt en förhöjning med 1,500
kronor, varav 500 kronor avsetts för bestridande av ökade hyresavgifter
för förvaring av arkivhandlingar och 1,000 kronor för ökade hyres-
m. fl. kostnader för remonteringsstyrelsen.

Jämväl å tit. II har en ökning av Eders Kungl. Maj:t begärts, avsedd
för bestridande av följande kostnader:

Höjning av arméförvaltningens expensanslag	kronor	4,790: —
» » vissa arméfördelningars expensanslag	»	900: —
» » remonteringsstyrelsens expensanslag	»	600: —
		<hr/>
Summa kronor		6,290: —

Då å de övriga titlarna någon förhöjning icke blivit av Eders Kungl. Maj:t föreslagen, skulle alltså förevarande anslag för år 1920 ökas med $(1,500 + 6,290 =)$ 7,790 kronor och upptagas till 295,710 kronor, vilket belopp för huvudtiteln avjämnande ökats med ytterligare 23 kronor till 295,733 kronor.

Vad Eders Kungl. Maj:t beträffande detta anslag föreslagit har icke givit riksdagen anledning till annan erinran än att anslaget för huvudtiteln avjämnande bör upptagas med 295,758 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Skriv-materialier, expenser, bränsle, lyse m. m., reservationsanslag», dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 295,758 kronor.

32:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden, reservationsanslag», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 156,300 kronor.

I enlighet med riksstatssakkunnigas och Eders Kungl. Maj:ts förslag böra under förevarande anslag sammanföras samtliga expensutgifter i egentlig mening, utom tryckningskostnader, vid truppförband och fördelningsvis anordnade skolor.

För närvarande utgå dylika utgifter från följande anslag, nämligen:

anslaget till hyra, expenser m. m. vid truppförbanden	kronor	126,100: —
» » arméns mathållning	»	11,500: —
» » furagering av arméns hästar	»	5,000: —
» » arméns munderingsutrustning	»	2,354: 71
» » arméns diverse intendenturbehov	»	4,817: —
» » arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten	»	2,050: —
» » anslaget till arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel (Titel IX)	»	4,210: —
		eller tillhopa kronor 156,031: 71

Uti den beräkning av anslaget, som förelagts riksdagen, har det samma fördelats å tre särskilda titlar, nämligen

Titel I. Hyra, eldning och belysning samt städning.

Titel II. Skrivmaterialier m. m.

Titel III. Oförutsedda expensbehov samt för anskaffning av papper till redovisningsformulär m. m.

Fördelat i enlighet härmed skulle av det för innevarande år beräknade beloppet belöpa å

Titel I	kronor	7,000: —
Titel II	»	115,000: —
Titel III	»	34,032: —
Summa kronor		156,032: —

Å tit. I har av Eders Kungl. Maj:t vidtagits en minskning med 2,000 kronor på grund av att vissa kasernetablissemang under år 1920 väntas bliva färdigställda.

Däremot har å tit. II en ökning föreslagits med 2,200 kronor, beroende på vissa nytillkomna formationer.

Tit. III slutligen har för anslagets avjämnande höjts med 68 kronor.

Den totala ökningen för år 1920 belöper sig alltså till (2,200 + 68 — 2,000 =) 268 kronor, varigenom anslaget skulle uppgå till 156,300 kronor.

Då Norrbottens kavallerikår under år 1920 icke torde komma att uppsättas, bör anslaget minskas med det för samma truppförband beräknade beloppet, 1,125 kronor.

I övrigt har Eders Kungl. Maj:ts förslag icke givit riksdagen anledning till erinran.

Det för år 1920 erforderliga anslagsbeloppet bör sålunda upptagas med (156,300 — 1,125 =) 155,175 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden, reservationsanslag», dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 155,751 kronor.

33:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Tryckningskostnader, förslagsanslag»; dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 120,500 kronor.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skola till förevarande nya anslag från äldre anslag överföras följande belopp, nämligen:

anslaget till skrivmaterialier, expenser och bränsle			
	m. m. för arméförvaltningen	kronor	2,289: —
»	» generalitetsstaten	»	340: —
»	» kommendantstaten	»	75: —
»	» krigshögskolor (staten för artilleri- och ingenjörhögskolan)	»	300: —

anslaget till hyra, expenser m. m. vid truppför-		
banden	kronor	4,100: —
» » de värnpliktigas avlöning, inskrivning		
och redovisning m. m.	»	22,700: —
» » garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karls-		
borg och i Boden (staten för garni-		
sonssjukhuset i Stockholm)	»	700: —
» » tryckningskostnader för departementet		
med dess kommandoexpedition	»	7,000: —
» » generalstabens övningar, expenser m. m.	»	700: —
» » volontärskolor m. m.	»	3,000: —
» » arméns mathållning	»	3,500: —
» » furagering av arméns hästar	»	2,000: —
» » arméns munderingsutrustning	»	2,000: —
» » arméns diverse intendenturbehov	»	4,125: —
» » arméns kasernutredning samt ved, ljus		
och vatten	»	1,450: —
» » arméns vapen, ammunition och målskjut-		
ningsmateriel samt artilleriets övnin-		
gar och materiel	»	3,700: —
» » arméns byggnader, mötesfält och kom-		
mandantskapsutgifter samt fortifikatio-		
nens övningar och materiel	»	4,800: —
» » arméns sjuk- och veterinärvård samt		
hovbeslag m. m.	»	2,770: —
» » arméns diverse intendenturbehov	»	34,000: —
» » arméns vapen, ammunition och målskjut-		
ningsmateriel samt artilleriets övnin-		
gar och materiel	»	13,700: —
» » extra utgifter	»	7,166: 61
Tillhopa kronor		120,415: 61

Anslagsbeloppet har i avrundat tal av Eders Kungl. Maj:t upptagits till 120,500 kronor.

Då riksdagen icke funnit anledning till erinran mot vad sålunda föreslagits, har riksdagen dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Tryckningskostnader, förslagsanslag»; dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 120,500 kronor.

34:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 34) har riksdagen, vars vederbörande utskott tagit del av de till ärendet hörande hemliga handlingarna, till bestridande av kostnader för *vissa arbeten å mobiliseringsverket å extra stat för år 1920* anvisat ett reservationsanslag av 28,700 kronor.

D. Förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.

35:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35) dels att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till arméns mathållning under titel »*Mathållning, förslagsanslag*», dels ock att minska detta anslag, nu 9,448,338 kronor, med 364,338 kronor till 9,084,000 kronor.

Från mathållningsanslaget hava i överensstämmelse med det nya förslaget till huvudtiteln uppställning till andra anslag överförts utgifter å tillhoppa 1,243,365 kronor 51 öre.

Med utgångspunkt från en beräkning av 15,140,000 tjänstgöringsdagar under år 1920 har anslagsbehovet efter en kostnad av 60 öre per dag för samma år upptagits med $(15,140,000 \times 0,60 =)$ 9,084,000 kronor.

Enligt vad departementschefen framhållit, torde emellertid en portionskostnad av allenast 60 öre för dag vara alltför lågt tilltagen, varför en förstärkning av anslaget för år 1920 liksom för innevarande år avsetts bliva erforderlig. Då emellertid svårigheter mött att för närvarande beräkna det erforderliga extra anslagsbehovet för samma år, har det befunnits lämpligt att låta anstå till nästa år med äskande av dessa medel.

Såsom riksdagen under punkt 74:o) av denna skrivelse närmare framhållit, torde även enligt riksdagens mening kunna anstå till år 1920 med det definitiva reglerandet av utgifter utav denna art, varför något förstärkningsanslag till förevarande ordinarie anslag icke heller av riksdagen ansetts nu böra anvisas.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen dels i riksstaten upptagit ordinarie förslagsanslaget till arméns mathållning under titel »*Mathållning, förslagsanslag*», dels ock minskat detta anslag, nu 9,448,338 kronor, med 364,338 kronor till 9,084,000 kronor.

36:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36) dels att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till arméns munderings-

utrustning under titel »Munderingsutrustning, reservationsanslag», dels ock att minska detta anslag, nu 5,471,241 kronor, med 194,630 kronor till 5,276,611 kronor.

A 1919 års riksstat finnes anvisat på ordinarie stat ett belopp av 5,471,241 kronor för arméns munderingsutrustning. Från detta anslag har enligt riksstatssakkunnigas förslag ansetts böra till andra anslag överföras ett belopp av 210,861 kronor 24 öre.

Enligt nämnda förslag har vidare ansetts till här ifrågavarande anslag böra överföras vissa belopp från andra anslag, nämligen

från anslaget till kriggsskolor	kronor	240: 90
» » » arméns mathållning	»	55,008: 76
» » » volontärskolor m. m.	»	630: —

Sammanlagt skulle alltså till anslaget överföras (240: 90 + 55,008: 76 + 630 =) 55,879 kronor 66 öre.

Beräknat enligt nu angivna grunder skulle medelsbehovet under anslaget till munderingsutrustning för innevarande år följaktligen utgöra (5,260,379: 76 + 55,879: 66 =) 5,316,259 kronor 42 öre eller i jämnt krontal 5,316,260 kronor.

För år 1920 har anslaget beräknats efter 33 öre om dagen för man och 10 öre om dagen för häst, enligt vilken beräkning anslagsbehovet skulle för samma år utgöra 5,276,611 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen dels i riksstaten upptagit ordinarie reservationsanslaget till arméns munderingsutrustning under titel »Munderingsutrustning, reservationsanslag», dels ock minskat detta anslag, nu 5,471,241 kronor, med 194,630 kronor till 5,276,611 kronor.

37:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Kasernutredning, intendenturfordon m. m., reservationsanslag», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 1,621,404 kronor.

Till förevarande nya anslag hava från äldre anslag överförts följande belopp, nämligen:

från anslaget till volontärskolor m. m.	kronor	18,600: —
» » » arméns mathållning	»	282,230: 23
» » » furagering av arméns hästar	»	45,712: —
» » » arméns diverse intendenturbehov	»	540,123: —
» » » arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten	»	606,831: 54

från anslaget till arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel	kronor	8,777: 15
» » » arméns byggnader, mötesfält och kommendantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel	»	6,150: —
<hr/>		
eller tillhopa		kronor 1,508,423: 92

Enligt Eders Kungl. Maj:ts på grund av riksstatssakkunnigas framställning nu framlagda förslag bör anslaget uppdelas på följande sätt:

- Titel I. Kasern- och förplägnadsutredning.
- Titel II. Intendenturfordon.
- Titel III. Skidmateriel.
- Titel IV. Musikmateriel.

För år 1920 har anslagsbehovet under titel I beräknats efter 8 öre för man och tjänstgöringsdag samt 1 öre för häst och tjänstgöringsdag. Titeln har av Eders Kungl. Maj:t upptagits med 1,253,904 kronor.

Övriga titlar hava beräknats till

Titel II	kronor	170,000: —
» III	»	160,000: —
» IV	»	37,500: —

Anslaget i sin helhet har av Eders Kungl. Maj:t upptagits med (1,253,904 + 170,000 + 160,000 + 37,500 =) 1,621,404 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot beräkningen av ifrågavarande anslag, har dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Kasernutredning, intendenturfordon m. m., reservationsanslag*», dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 1,621,404 kronor.

38:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 38) har riksdagen av det för anskaffning av *överdrag till filter* utav 1918 års riksdag beviljade anslag, 880,000 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisat ett belopp av 220,000 kronor.

39:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39) att av det för anskaffande av intendenturtrustning åt landstormen utav 1918 års riksdag beviljade anslag, 1,755,800 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 400,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bevilja den äskade anvisningen för år 1920.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen av det för anskaffande av *intendenturutrustning åt landstormen* utav 1918 års lagtima riksdag beviljade anslag, 1,755,800 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisat ett belopp av 400,000 kronor.

40:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40) att för inköp av inventarier i nya kasernetablissemang å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 240,000 kronor.

Förevarande anslag är avsett för anskaffande av inventarier i Första och Andra livgrenadjärregementenas samt Norra skånska infanteriregementets kasernetablissemang, varvid för varje etablissemang beräknats ett belopp av 80,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag har ej givit anledning till annan erinran från riksdagens sida än att det för de bägge livgrenadjärregementena beräknade beloppet, 160,000 kronor, med hänsyn till det föga framskridna skick, i vilket arbetet å dessa regementens etablissemang befinner sig, torde kunna för år 1920 nedsättas till hälften.

Anslagsbehovet torde följaktligen böra upptagas till allenast 160,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för inköp av *inventarier i nya kasernetablissemang* å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 160,000 kronor.

41:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden, reservationsanslag*», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 2,305,316 kronor.

Enligt riksstatssakkunnigas av Eders Kungl. Maj:t biträdda förslag böra till förevarandena nya anslag överföras följande belopp:

från anslaget till arméns mathållning	kronor	753,400: 39
» » » » munderingsutrustning	»	206,506: 53
» » » » volontärskolor	»	15,700: —
» » » » furagering av arméns hästar	»	228: —
» » » » arméns kasernutredning m. m.	»	1,260,000: —
» » » » arméns byggnader m. m.	»	61,940: —
» » » » sjuk- och veterinärvård m. m.	»	2,760: —
		<hr/>
		Kronor 2,300,534: 92

För år 1920 har en ökning i anslaget med 4,781 kronor 50 öre ansetts erforderlig. Anslaget skulle härigenom komma att uppgå till i jämnt krontal 2,305,316 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden, reservationsanslag*», dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 2,305,316 kronor.

42:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 42) dels att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till remontering m. m. under titel »*Remontering, reservationsanslag*»,

dels ock att minska samma anslag, nu 999,655 kronor, med 114,775 kronor till 884,880 kronor.

Utgifterna under anslaget hava för innevarande år beräknats sålunda:

till remonteringsstyrelsen enligt stat	kronor	13,855: —
» inköp av remonter samt inlösen av officerares tjänstehästar	»	919,400: —
» transport-, rese- och diverse kostnader	»	51,700: —
» depåkostnader	»	127,010: —
» ersättning för å depå störtade remonter	»	30,300: —
eller tillhopa kronor		1,142,265: —

Till täckande av dessa utgifter hava beräknats inflyta

genom försäljning av utrangerade stambästar	kronor	47,610: —
» ersättning för till tjänstehästar uttagna stambästar	»	95,000: —
eller tillhopa kronor		142,610: —

Det av riksdagen beviljade ordinarie anslaget för år 1919 utgör därför (1,142,265 — 142,610 =) 999,655 kronor.

Då det ordinarie anslaget beräknats efter de före kristidens inträde rådande förhållandena och sålunda för närvarande är för sitt ändamål otillräckligt, har riksdagen dessutom å extra stat för år 1919 anvisat för höjning av medelinköpspriset för remonter från

850 kronor till 1,500 kronor samt för höjning av inlösningspriset för officerares tjänstehästar från 1,350 kronor till 1,900 kronor	kronor	688,600: —
» ökade transport-, rese- och diverse kostnader...	»	25,850: —
» ökad ersättning för å depå störtade remonter...	»	500: —
eller tillhopa kronor		714,950: —

Det för innevarande år beviljade ordinarie anslaget borde enligt riksstatssakkunnigas förslag vara uppdelat på följande sätt:

Utgifter.

Inköp av remonter samt inlösen av tjänstehästar ..	kronor	919,400: —
Transport-, rese- och diverse kostnader	»	51,700: —
Depåkostnader	»	18,800: —
Å depå störtade remonter	»	30,300: —
		<hr/>
eller tillhopa		kronor 1,020,200: —

Inkomster.

Försäljning av utrangerade stam- hästar	kronor	47,610
Ersättning för till tjänstehästar ut- tagna stamhästar	»	95,000
		<hr/>
Återstår		kronor 142,610: —
		<hr/>
		Återstår kronor 877,590: —

Övriga i 1919 års anslag ingående poster hava ur anslaget utbrutits och överförts till andra anslag.

För år 1920 har förevarande anslag av Eders Kungl. Maj:t beräknats på följande sätt:

Posten inköp av remonter samt inlösen av tjänstehästar har föreslagits att upptagas sålunda:

för 982 ersättningsremonter à kr. 850: —	kronor	834,700: —
» 37 ökningsremonter » » 850: —	»	31,450: —
» 30 tjänstehästar » » 1,350: —	»	40,500: —
		<hr/>
Summa		kronor 906,650: —

Övriga utgiftsposter under anslaget hava sålunda upptagits:

Transport-, rese- och diverse kostnader	kronor	50,950: —
Depåkostnader	»	19,640: —
Å depå störtade remonter	»	22,750: —
		<hr/>
eller tillhopa		kronor 93,340: —

Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle följaktligen utgifterna å anslaget belöpa sig till $(906,650 + 93,340 =) 999,990$ kronor.

Inkomstposterna åter hava av Eders Kungl. Maj:t beräknats uppgå till

Försäljning av utrangerade stambästar	kronor 47,610: —
Ersättning för till tjänstehästar uttagna stambästar ...	» 67,500: —
	<hr/>
eller tillhopa	kronor 115,110: —

Det nu av riksdagen äskade beloppet utgör således (999,990 — 115,110 =) 884,880 kronor.

Då riksdagen icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har riksdagen dels i riksstaten upptagit ordinarie reservationsanslaget till remontering m. m. under titel »*Remontering, reservationsanslag*», dels ock minskat samma anslag, nu 999,655 kronor, med 114,775 kronor till 884,880 kronor.

43:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43) dels att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till arméns hästar under titel »*Furagering, förslagsanslag*»,

dels ock att minska detta anslag, nu 4,583,270 kronor, med 9,432 kronor till 4,573,838 kronor.

I enlighet med riksstatssakkunnigas förslag skulle anslaget till furagering endast avse inköp av furageartiklar, kostnader för dessas transport till konsumtionsorten, för magasinering, för annonsering om leverans av furageartiklar samt för eventuellt förekommande civil handräckning vid magasinering m. m.

På grund härav har från det äldre anslaget utbrutits vissa belopp.

Anslaget för år 1920 har nu av Eders Kungl. Maj:t upptagits efter förut tillämpade beräkningsgrunder med 1 krona för häst och dag.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen dels i riksstaten upptagit ordinarie förslagsanslaget till furagering av arméns hästar under titel »*Furagering, förslagsanslag*», dels ock minskat detta anslag, nu 4,583,270 kronor, med 9,432 kronor till 4,573,838 kronor.

44:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 44) har riksdagen dels i riksstaten för år 1920 upptagit ordinarie reservationsanslaget till premiering av lastautomobiler med oförändrat belopp, 40,000 kronor, dels ock medgivit, att å samma anslag under åren 1919 och 1920 uppkommande behållningar må användas till

inköp för arméns räkning av lastautomobiler ävensom till anordnande av för dessa erforderliga garageutrymmen.

45:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45) att för drift och underhåll av personautomobiler å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 66,000 kronor.

Drift- och underhållskostnaderna för arméns personautomobiler hava hittills bestritts från åtskilliga anslag, vilka emellertid icke numera ansetts lämna tillgång till utgifternas gäldande.

Eders Kungl. Maj:t har därför begärt att för ändamålet måtte såsom förslagsanslag å extra stat uppföras ett belopp av 66,000 kronor.

Då riksdagen icke velat motsätta sig, att särskilda medel för detta ändamål beviljas, och ej funnit anledning till erinran mot anslagets belopp och natur, har riksdagen för drift och underhåll av personautomobiler å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 66,000 kronor.

46:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Truppförbandens övningar, reservationsanslag*», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 2,089,459 kronor.

Enligt riksstatssakkunnigas förslag skulle under förevarande anslag sammanföras samtliga i nuvarande riksstat särskilt anvisade medel för övningar vid truppförbanden av infanteriet, kavalleriet, artilleriet, ingenjörtrupperna, trängen och intendenturtrupperna. De utgifter, som komme att från anslaget bestridas, skulle utgöras i stort sett av transport-, inkvarterings- och förläggningskostnader, hästlega, hyra av fordon, ersättning för kokved och markskada samt eventuellt rese- och traktamentspenningar.

För närvarande äro dylika övningsmedel beräknade under följande anslag, nämligen:

Från anslaget till de värnpliktigas avlöning, in-					
			skrivning o. redovisning m. m.	kronor	2,360: —
»	»	»	rese- och traktamentspengar ...	»	19,824: —
»	»	»	arméns mathållning	»	8,690: —
»	»	»	landstormen	»	94,350: —
»	»	»	arméns diverse intendenturbehov	»	294,414: —
»	»	»	arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel	»	54,000: —

Från anslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommendantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel	kronor	282,200: —
» » » vinterövningar	»	325,000: —
» » » arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m.	»	1,600: —
» » » lega av hästar för truppför- bandens övningar	»	808,251: —
eller tillhopa kronor		1,890,689: —

Uti den beräkning av anslaget, som nu förelagts riksdagen, har detsamma fördelats å tre titlar, nämligen

Titel I. Hästlega.

Titel II. Övriga med de ordinarie övningarna förenade kostnader.

Titel III. Kostnader för frivilliga övningar med landstormen.

Fördelat i enlighet härmed skulle av det för innevarande år beräknade beloppet belöpa å

Titel I	kronor	814,251: —
Titel II	»	980,528: —
Titel III	»	95,910: —
Summa kronor		1,890,689: —

För år 1920 hava å titel I beräknats erforderliga särskilda medel för försök med utbyte av lejda hästar mot inköpta. I övrigt hava hitills för hästlejningens beräknande tillämpade grunder följts. Titeln har av Eders Kungl. Maj:t föreslagits att upptagas med 895,146 kronor.

Å titel II har ökning av Eders Kungl. Maj:t äskats för följande ändamål:

Studentformationernas övningar m. m.	kronor	50,200: —
Flygtillägg	»	25,000: —
Tillfällig avlöning under flygtjänst	»	40,000: —
Resekostnader för arméns sjuksköterskor	»	2,675: —
Summa kronor		117,875: —

Titel III slutligen har upptagits med oförändrat belopp, 95,910 kronor.

I sin helhet har anslaget av Eders Kungl. Maj:t beräknats till $(895,146 + 980,528 + 117,875 + 95,910 =) 2,089,459$ kronor.

På grund härav har anslaget till fält- och fälttjänstövningar av Eders Kungl. Maj:t föreslagits att i 1920 års riksstat uppföras med (586,163 + 53,500 =) 639,663 kronor eller avjämnat 640,000 kronor.

Beräkningen av förevarande anslag har icke givit anledning till erinran från riksdagens sida.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen dels i riksstaten upptagit ordinarie reservationsanslaget till arméns fält- och fälttjänstövningar under titel »*Fält- och fälttjänstövningar, reservationsanslag*», dels ock ökat detta anslag, nu 600,000 kronor, med 40,000 kronor till 640,000 kronor.

50:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50) att för anordnande av kaderövningar vid landstormen å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 35,000 kronor.

För utbildning av landstormsbefäl skola jämlikt gällande lag kaderövningar under en följd av år till och med år 1920 anordnas. Till bestridande av härav föranledda kostnader hava årligen anvisats särskilda förslagsanslag å 35,000 kronor, vilket belopp jämväl för år 1920 av Eders Kungl. Maj:t nu äskats.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för anordnande av *kaderövningar vid landstormen* å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 35,000 kronor.

E. Sjukvård m. m.

51:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51), dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Sjuk- och veterinärvård m. m., reservationsanslag*», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av i jämnt krontal 682,501 kronor.

Enligt riksstatssakkunnigas av Eders Kungl. Maj:t biträdda förslag bör från anslaget till sjuk- och veterinärvård m. m. bekostas

anskaffning, transport och underhåll av: första förband, sjukvårdsmateriel, sjukvårdsfordon med tillhörande fordonsutrustning, medicamenter, inventarier i sjukhus och sjukstall samt hovbeslagssmedjor, veterinär- och hovbeslagsmateriel m. m.,

kostnader för transport av sjuka — dock ej då transporten äger rum under övningar utom förlägningsorten — samt för sjukas vård å civilt sjukhus jämlikt kungörelsen den 2 juni 1911 angående rätt till

fri sjukvård och fria läkemedel under fredstid för den vid armén anställda personalen samt

kostnader för beredande av tandvård åt manskap vid vissa truppförband ävensom av sanatorievård åt sådana underofficerare, stamanställda av manskapsklassen och värnpliktiga vid armén, som intagits till vård å de å jubileumsfondens sanatorier för statstjänare reserverade platser.

För närvarande bestridas kostnaderna för nu angivna ändamål från följande anslag, nämligen:

från anslagen till garnisonssjukhusen i Stockholm,	
» » » å Karlsborg och i Boden	kronor 47,880: —
» » » arméns vapen, ammunition och	
målskjutningsmateriel samt	
artilleriets övningar och ma-	
teriel	» 20: —
» » » arméns sjuk- och veterinärvård	
samt hovbeslag m. m.	» 529,859: 50
<hr/>	
eller tillhopa kronor 577,759: 50	

Uti den beräkning av anslaget, som nu förelagts riksdagen, har detsamma upptagits under sex särskilda titlar, nämligen

Titel I. Sjukvård i allmänhet.

Titel II. Sanatorievård åt personal vid armén.

Titel III. Tandvård.

Titel IV. Ögonsjukvård.

Titel V. Underhåll och sjukvårdsmateriel m. m. vid garnisons-
sjukhusen.

Titel VI. Veterinärvård.

Titlarna I och VI hava beräknats efter en kostnad av 2 öre per man och tjänstgöringsdag samt 3,3 öre per häst och tjänstgöringsdag och av Eders Kungl. Maj:t upptagits till 302,800 kronor, respektive 155,271 kronor 21 öre.

Anslagsbehovet under övriga titlar har beräknats till följande belopp:

Titel II.....	kronor 100,000: —
» III.....	» 46,050: —
» IV	» 15,000: —
» V.....	» 63,380: —

Anslaget i sin helhet har följaktligen av Eders Kungl. Maj:t beräknats till 682,501 kronor.

Den av Eders Kungl. Maj:t framlagda beräkningen av förevarande anslag har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Sjuk- och veterinärvård m. m., reservationsanslag*», dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av i jämnt krontal 682,501 kronor.

52:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 52) har riksdagen för bestridande av kostnaderna för *arméns bakteriologiska laboratorium* å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 8,000 kronor.

53:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande år ägt rum, till befrämjande av det *frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

F. Vapen och ammunition.

54:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54) dels att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel under titel »*Vapen och ammunition m. m., reservationsanslag*», dels ock att minska detta anslag, nu 3,709,700 kronor, med 167,989 kronor till 3,541,711 kronor.

Från det nuvarande vapenanslaget har utbrutits och till andra anslag å huvudtiteln överförts ett belopp av 224,412 kronor 40 öre, var emot från anslagen till artilleriskjutskolor och landstormen överförts till vapenanslaget 2,000 kronor, respektive 19,633 kronor. Beräknat med ledning härav skulle vapenanslaget för innevarande år belöpa sig å $(3,709,700 - 224,412: 40 + 2,000 + 19,633 =) 3,506,920$ kronor 60 öre.

Anslaget är numera avsett att uppdelas på följande titlar:

Titel I. Artillerimateriel.

Titel II. Artilleriammunition.

Titel III. Materiel för målskjutningsövningar med artilleripjäser.

Titel IV. Handvapen och kulsprutemateriel.

Titel V. Handvapen- och kulspruteammunition m. m.

Titel VI. Materiel för målskjutningsövningar med handvapen och kulsprutor.

Beträffande det för år 1920 under anslaget erforderliga beloppet hava endast sådana förhöjningar i förhållande till anslaget för innevarande år av Eders Kungl. Maj:t föreslagits, som betingats av ökade underhållskostnader och tjänstgöringsdagarnas stegrade antal.

Anslagsbehovet för år 1920 har av Eders Kungl. Maj:t på grund härav beräknats till följande belopp:

Titel I	kronor	382,480: —
Titel II	»	1,123,985: —
Titel III	»	57,000: —
Titel IV	»	308,150: —
Titel V	»	1,484,515: —
Titel VI	»	185,581: —

eller tillhopa kronor 3,541,711: —

Vid det förhållandet, att intet förstärkningsanslag till förevarande anslag begärts på 1920 års stat, lärer även i händelse av en minskad övningstid det av Eders Kungl. Maj:t äskade beloppet bliva erforderligt.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen dels i riksstaten upptagit ordinarie reservationsanslaget till arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel under titel »*Vapen och ammunition m. m., reservationsanslag*», dels ock minskat detta anslag, nu 3,709,700 kronor, med 167,989 kronor till 3,541,711 kronor.

55:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55) har riksdagen, vars vederbörande utskott tagit del av de till ärendet hörande hemliga handlingarna, utav det av 1918 års riksdag för *fortsatt anskaffning av handvapen och kulsprutemateriel* beviljade anslaget, 5,237,400 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisat ett belopp av 1,637,400 kronor.

G. Byggnader och ingenjörmateriel.

56:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Byggnader, öv-*

ningsfält och skjutbanor, reservationsanslag», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 1,842,645 kronor.

Från förevarande nya anslag böra, enligt riksstatssakkunnigas förslag, bestridas kostnader för:

mindre nybyggnader,

underhåll av: fästningsverk, hus och byggnader med deras fasta inredning, kaserngårdar med ledningar och stängsel, övningsfält, hinderbanor, hindergårdar med deras fasta hinder, ridbanor, skjutfält och skjutbaneanläggningar samt skötsel av andra lantförsvaret tillhörande eller för dess räkning upplåtna jordområden med tillhörande skog, planteringar, vägar, broar, stängsel, avlopp och dylikt,

anskaffning och underhåll av inventarier och redskap för eldsläckning samt byggnads- och maskinreparationer, tillbehör till ångpannor och centraluppvärmningsapparater m. m.,

yttre renhållning och belysning, samt

uppgörande av kostnadsförslag och tillkallande av sakkunniga.

För närvarande finnas medel för dylika ändamål anvisade under följande ordinarie anslag, nämligen:

från anslaget till krigshögskolor	kronor	1,000: —
» » » ridskolan	»	4,500: —
» » » skjutskolan för infanteriet och kavalleriet	»	9,250: —
» » » krigsskolan	»	10,900: —
» » » arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt ar- tilleriets övningar och mate- riel	»	92,000: 25
» » » garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden	»	800: —
» » » remontering m. m.	»	7,500: —
» » » volontärskolor m. m.	»	24,900: —
» » » landstormen	»	19,950: —
» » » arméns diverse intendenturbehov	»	8,000: —
» » » arméns byggnader, mötesfält och kommendantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel	»	1,582,861: 95
» » » extra utgifter	»	450: —

Tillhopa kronor 1,762,112: 20

För år 1920 hava av Eders Kungl. Maj:t äskats medel för bestridande av ytterligare följande utgifter:

Ökade underhållsmedel	kronor 63,332: —
Underhållskostnader för vissa vägar	» 3,400: —
Ökade kostnader för skjutfältet vid Rosersberg	» 4,100: —
Underhållskostnader för nya byggnader tillhörande artilleriet	» 7,700: —
Mindre reparationer vid garnisonssjukhuset i Stock- holm	» 2,000: —
<hr/>	
Summa kronor 80,532: —	

Det för underhåll av vissa vägar beräknade beloppet, 3,400 kronor, har jämväl äskats å tilläggsstat för år 1919.

Ordinarie byggnadsanslaget har för år 1920 av Eders Kungl. Maj:t upptagits med $(1,762,113 + 80,532 =) 1,842,645$ kronor.

Uti den av Eders Kungl. Maj:t framlagda beräkningen av förevarande anslag hava upptagits underhållskostnader för vissa byggnader, rörande vilka uppskov med byggnadsarbetenas fullföljande beslutats. Då det knappast lärer vara att förvänta, att dessa arbeten åter igångsättas så tidigt, att underhållskostnader för de färdigställda byggnaderna erfordras redan under år 1920, torde det kunna ifrågasättas, huruvida icke någon nedsättning i anslagsbeloppet på denna grund kan äga rum. Det belopp, varmed anslaget vid sådant förhållande skulle minskas, uppgår emellertid till ett jämförelsevis obetydligt belopp. Riksdagen har därför icke funnit skäl föreligga att frångå Eders Kungl. Maj:ts förslag, mot vilket riksdagen i övrigt icke funnit anledning till erinran.

Beträffande 1920 års stat har riksdagen dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinare anslag, benämnt »*Byggnader, övningsfält och skjutbanor, reservationsanslag*», dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 1,842,645 kronor.

57:o) På sätt riksdagen i särskild skrivelse (nr 229) anmält, har riksdagen för *fullföljande av arbetena å de av 1906 års riksdag beslutade kasernetablissemang för femton infanteriregementen å extra stat för år 1920* anvisat ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor.

58:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 58) att av det utav 1918 års lagtima riksdag för uppförande av nya sjukhus för Väster- norrlands regemente och Norrlands trängkår samt för Göta artilleriregemente m. m. beviljade anslaget, 912,163 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa återstoden, 352,163 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning beviljade 1918 års lagtima riksdag för uppförande av nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt för Göta artilleriregemente m. m. ett anslag av 912,163 kronor samt anvisade därav å tilläggsstat för år 1918 210,000 kronor och å extra stat för år 1919 350,000 kronor.

Å anslaget återstå alltså oanvisade $[912,163 - (210,000 + 350,000) =]$ 352,163 kronor.

Enligt vad riksdagen inhämtat, har Eders Kungl. Maj:t numera fattat beslut om uppskov tillsvidare med uppförandet av ny sjukpaviljong för Norrlands trängkår, vilken byggnad ursprungligen beräknats draga en kostnad av 170,000 kronor.

På grund härav torde en anvisning av allenast $(352,163 - 170,000 =)$ 182,163 kronor nu vara tillfyllest.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen av det utav 1918 års lagtima riksdag för uppförande av *nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt för Göta artilleriregemente m. m.* beviljade anslaget, 912,163 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisat 182,163 kronor.

59:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59) dels för bestridande av uppkommande merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén å extra stat för år 1920 bevilja ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor, dels ock förklara, att nämnda belopp skall tillsvidare utgå av tillfälliga lånemedel för att sedermera ersättas av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål eller annan fond, dit köpeskillingarna för nu till lantförsvaret anslagna fastigheter, vilka med riksdagens samtycke försäljas, kunna komma att inflyta.

Kostnaderna för nu ifrågavarande byggnadsföretag framgå av nedanstående tablå:

Anslaget beviljat av riksdagen.	Anslaget avsett för:	Anslagets storlek. Kronor.	Av Kungl. Maj: beviljade merkostnader. Kronor.	Ytterligare erforderliga merkostnader enligt beräkning aug. 1918. Kronor.	Beräknad total merkostnad. Kronor.	Kostnadsökning i %.
1915	1. Ökat stallutrymme för infanteriet	655,900 —	204,869 —	— —	204,869 —	31
1915	2. Ökat stallutrymme för kavalleriet	412,800 —	— —	120,000 —	120,000 —	30
1916	3. Ökat stallutrymme för artilleriet	56,000 —	— —	75,000 —	75,000 —	134
1914	4. Förråd för vinterfordon	90,000 —	— —	30,000 —	30,000 —	33
1914—1915	5. Nybyggnader för Norrbottens regemente	1,050,000 —	²⁾ 90,084 —	131,216 89	221,300 89	22
1915	6. Nybyggnader för Norrbottens kavallerikår	478,000 —	{ ²⁾ 21,500 — 200,000 —	20,000 —	241,500 —	56
1914—1915	7. Nybyggnader för Bodens artilleriregemente	692,000 —	500,000 —	⁵⁾ 300,000 —	⁶⁾ 800,000 —	116
1916	8. Befälsbyggnader för Vaxholms grenadjärregemente	395,000 —	— —	730,000 —	730,000 —	185
1916	9. Förplägnadsanstalten i Östersund	640,000 —	205,000 —	563,000 —	⁶⁾ 768,000 —	120
1916	10. Havremagasinet i Stockholm	200,000 —	120,000 —	140,000 —	260,000 —	130
1915	11. Nybyggnader för Norrlands artilleriregemente i Östersund	986,000 —	383,100 —	495,000 —	⁶⁾ 878,100 —	89
1915	12. Nytt etablissemang för Svea ingenjörkår	¹⁾ 1,739,900 —	937,200 —	927,800 —	1,865,000 —	108
1915	13. Nytt etablissemang för Norrlands ingenjörkår	1,884,000 —	— —	2,072,000 —	2,072,000 —	110
1915	14. Nya byggnader för Bodens ingenjörkår	651,000 —	{ ²⁾ 77,350 — 16,100 —	400,000 —	⁷⁾ 493,450 —	75
1915	15. Nya byggnader för fästningsingenjörkompanierna	93,000 —	{ ²⁾ 20,000 — 12,000 —	29,000 —	61,000 —	65

Anslaget beviljat av riksdagen.	Anslaget avsett för:	Anslagets storlek. Kronor.	Av Kungl. Maj:t beviljade merkostnader. Kronor.	Ytterligare erforderliga merkostnader enligt beräkning aug. 1918. Kronor.	Beräknad total merkostnad. Kronor.	Kostnadsökning i %.
1916	16. Nytt etablissemang för Fälttelegrafkåren	1,998,000	1,229,900	968,100	2,198,000 ⁷⁾	110
1915	17. Skidförråd	461,000	²⁾ 110,725	³⁾ —	³⁾ —	—
1914	18. Vinterförläggning för vissa truppförband	567,000	—	60,000	60,000	11
1915-1916	19. Landstormsförråd	433,711	51	150,000	150,000	35
1917	20. Till arméns kasernbyggnadsnämnd	—	195,200	—	195,200	—
Summa		13,483,311	51	4,350,600	7,211,116	89
Avgår av riksdagen						
	a) anvisade merkostnader	—	3,000,000	—	—	—
	b) från andra anslag ersatta förskjutna medel	—	319,659	—	3,319,659	—
Återstå ytterligare erforderliga merkostnader		—	—	—	8,103,760	89

¹⁾ Därav 43,900 från annat anslag. ²⁾ Förskjutna och sedermera från annat anslag ersatta medel. ³⁾ Kan ej nu beräknas. ⁴⁾ Härtill komma de anslagsökningar, som kunna bli erforderliga för arméns kasernbyggnadsnämnd, vilka dock icke kunna av arméförvaltningen beräknas. ⁵⁾ Den nya ökningen beroende på kontraktsbrott. ⁶⁾ Kan fördelas på 1920 och 1921. ⁷⁾ Kan fördelas på 1920, 1921 och 1922.

I överensstämmelse med vad som under de senaste åren ägt rum, har Eders Kungl. Maj:t för bestridande av hithörande merkostnader äskat ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor.

Enligt vad riksdagen erfarit, har emellertid arbetet å ett flertal av ifrågavarande byggnadsföretag numera helt eller delvis inställts; såsom framgår av följande uppgift:

1. Nybyggnader för Bodens artilleriregemente (delvis anstånd).
2. Förplägnadsanstalten i Östersund (d:o).
3. Havremagasinet i Stockholm (anstånd).
4. Nytt etablissemang för Norrlands ingenjörkår (delvis anstånd).

5. Nytt etablissemang för Fälttelegrafkåren (ånstånd).
6. Vinterförläggning för vissa truppförband (ånstånd med återstoden, exercishus för Västernorrlands regemente).

På grund härav torde det enligt riksdagens mening kunna ifrågasättas, huruvida icke en nedsättning i det äskade anslagsbeloppet bör ske. Med hänsyn till anslagets natur av förslagsanslag och då förut för ändamålet beviljade anslagsbelopp i avsevärd utsträckning överskridits, har riksdagen dock icke ansett någon förändring böra vidtagas i det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna anslagets summa.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels för bestridande av uppkommande *merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén* å extra stat för år 1920 beviljat ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor,

dels ock förklarar, att nämnda belopp skall tillsvidare utgå av tillfälliga lånemedel för att sedermera ersättas av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål eller annan fond, dit köpeskillingar för nu till lantförsvaret anslagna fastigheter, vilka med riksdagens samtycke försäljas, kunna komma att inflyta.

60:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 60) att för bestridande av merkostnader för vissa efter antagandet av 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 300,000 kronor.

Förutom till de under nästföregående punkt omförmälda, i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsarbeten hava de senaste årens riksdagar anvisat medel till åtskilliga andra byggnadsföretag vid armén. Sålunda hava till nedan angivna företag beviljats följande belopp, nämligen:

till förplägnadsanstalt i Hässleholm	kronor	712,000: —
» ombyggnad av Karlsborgs vattenledning.....	»	160,000: —
» ökat förrådsutrymme för arméns reglementerade fordon	»	710,000: —
» anordnande av elektrisk belysning vid Upplands artilleriregemente	»	138,000: —
» anläggning av elektrisk högspänningsledning för militäretablissemangen å Järvafältet	»	29,000: —
» nybyggnads- och ändringsarbeten i arméförvaltningens ämbetshus	»	32,350: —

till nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt Göta artilleriregemente	kronor 912,163: —
varav hittills anvisats tillhopa 560,000 kronor, samt	
» anordnande av torkrum vid vissa kasernetablissemang	» 2,275,200: —
av vilket belopp hittills anvisats tillsammans 700,000 kronor.	

Den på grund av prisstegringarna erforderliga anslagsökningen utöver av riksdagen redan beviljade anslag beräknades uppgå till följande belopp:

Förplägnadsanstalten i Hässleholm	kronor 311,000: —
Ombyggnad av vattenledning å Karlsborg	» 40,000: —
Förråd för arméns reglementerade fordon	» 213,000: —
Elektrisk belysning inom Upplands artilleriregementes kasernetablissemang	» 100,000: —
Elektrisk högspänningsledning å Järvafältet	» 21,000: —
Nybyggnads- och ändringsarbeten i arméförvaltningens ämbetshus	» 16,000: —
Nya sjukhus vid Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt Göta artilleriregemente	» 230,000: —
Anordnande av torkrum vid vissa kasernetablissemang	» 700,000: —
<hr/>	
Summa kronor 1,631,000: —	

Då departementschefen ifrågasatt att en del av dessa byggnadsarbeten, vilka ännu icke påbörjats, skulle tills vidare uppskjutas, har det begärda anslaget endast upptagits med 300,000 kronor samt föreslagits att erhålla förslagsanslags natur.

Riksdagen, som inhämtat, att beslut numera fattats om uppskjutande av förplägnadsanstalten i Hässleholm (delvis anstånd), anläggningen av elektrisk högspänningsledning för militäretablissemangen å Järvafältet (anstånd) samt nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt Göta artilleriregemente (delvis anstånd), har med anledning härav och på grund av inträffat prisfall å en del materialier ansett det äskade beloppet kunna begränsas till 150,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för bestridande av *merkostnader för vissa efter antagandet av 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén* å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

61:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 61) har riksdagen för anordnande av *elektrisk kraft- och belysningsanläggning vid Hälsinge regemente* å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 37,500 kronor.

62:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 62) att för utförande av vissa arbeten å Dalregementets skjutbana vid Falun å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 28,000 kronor.

Det begärda anslaget erfordras för beredande av erforderligt skydd å ifrågavarande skjutbana.

Riksdagen, som funnit anmärkningsvärt, att icke erforderliga säkerhetsordningar träffats redan vid banans byggande, har med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag för *utförande av vissa arbeten å Dalregementets skjutbana vid Falun* å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 28,000 kronor.

63:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63) att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlåtas angående disponerande för arméns räkning av visst antal sängplatser å länslasarettet i Linköping, tillsvidare under fjärde huvudtiteln å extra stat för år 1920 beräkna ett belopp av 162,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 31 januari 1919 dagtecknad proposition (nr 70), under återopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Eders Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet angivna grunder sluta avtal med Östergötlands läns landsting angående disponerande för arméns räkning av tjugu sängplatser å länslasarettet i Linköping, dels ock såsom bidrag till förenämnda landsting för vidtagande av härav påkallad utvidgning av ifrågavarande länslasarett å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 162,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts nu gjorda framställning grundar sig på ett av en särskild kommitté (sjukhuskommittén) utarbetat förslag rörande sjukvårdens ordnande vid garnisonen i Linköping genom samarbete med den civila sjukvården å platsen, över vilket förslag försvarskommissionen avgivit yttrande, och därvid i huvudsak tillstyrkt detsamma. (Tvenne särskilda reservationer hava inom kommissionen avgivits.)

Riksdagen har funnit den föreslagna uppgörelsen vara för staten fördelaktig samt ägnad att bereda armén tillhörande sjuka i Linköping bästa möjliga vård.

Riksdagen har därför icke tvekat att bifalla det framlagda förslaget, och ansluter sig riksdagen i fråga om den ifrågasatta överenskommelsens avfattning till den av departementschefen uttalade uppfattningen.

På grund av vad riksdagen sålunda anfört, har riksdagen dels bemyndigat Eders Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet den 31 januari 1919 angivna grunder sluta avtal med Östergötlands läns landsting angående *disponerande för arméns räkning av tjugu sängplatser å länslasarettet i Linköping*, dels ock såsom bidrag till förenämnda landsting för vidtagande av härav påkallad utvidgning av ifrågavarande länslasarett å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 162,000 kronor.

64:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64) att för inköp av vissa fastigheter, att tilläggas Järvafältet, å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 13,669 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag avser inköpande för statens räkning och införlivande med Järvafältet av ett par mindre markområden, vilka med nuvarande disposition äro till hinder för övningarna å fältet.

Riksdagen har icke funnit anledning till annan erinran mot förslaget än att det erforderliga beloppet, liksom övriga för markinköp å Järvafältet disponerade summor, bör utgå av tillfälliga lånemedel.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för *inköp av vissa fastigheter, att tilläggas Järvafältet*, å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 13,669 kronor att utgå av tillfälliga lånemedel.

65:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65) har riksdagen för *inköp av en Jämtlands fältjägarregementes enskilda lägerkassa tillhörig byggnad å Frösö läger* å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

66:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 66) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Ingenjörmateriel, reservationsanslag», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 124,100 kronor.

Från förevarande anslag skulle, i enlighet med riksstatssakkunnigas förslag, bestridas kostnaderna för

underhåll, eventuellt även anskaffning av ingenjörstabernas och ingenjörtruppernas ingenjörtekniska utrustning och fordon, av rid- och

körskolepersedlar samt av instrument, verktyg och maskiner för ingenjörmaterielens tillverkning och besiktning,

anskaffning av råmaterialier och förbrukningsartiklar, samt arbetslöner åt civila arbetare vid fortifikationens tygverkstäder.

För närvarande utgå dylika utgifter endast från anslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel. Dessa utgifter, utgörande 124,100 kronor, hava nu överflyttats till nu förevarande anslag.

Någon ändring för år 1920 i fråga om detta å ordinarie stat upptagna belopp har ej av Eders Kungl. Maj:t ifrågasatts. Det nya anslaget, som utbrutits ur ett reservationsanslag, har ansetts böra erhålla enahanda beteckning.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen dels i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Ingenjörmateriel, reservationsanslag*», dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 124,100 kronor.

67:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67) att för anordnande av flygövningar och underhåll av flygmateriel å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 391,395 kronor.

Ifrågavarande anslag har beräknats efter samma grunder som för innevarande år, varjämte för ersättande av två störtade flygplan äskats 147,000 kronor.

På grund härav har ifrågavarande anslag upptagits till (244,395 + 147,000 =) 391,395 kronor.

Riksdagen, vars vederbörande utskott tagit del av till ärendet hörande hemliga handlingar, har med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag för anordnande av *flygövningar och underhåll av flygmateriel* å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 391,395 kronor.

68:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 68) att av det för komplettering av viss ingenjörmateriel utav 1918 års riksdag beviljade anslaget, 366,200 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 83,300 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning beviljade 1918 års lagtima riksdag för komplettering av viss ingenjörmateriel ett anslag av 366,200 kronor, sålunda beräknat:

för komplettering av fälttelegrafmaterielen.....	kronor 106,000:—
» » » radiotelegrafmaterielen.....	» 73,600:—
» » » fästningstelegrafmaterielen i	
Boden	» 186,600:—
<hr/>	
Summa kronor 366,200:—	

Härav anvisade riksdagen å extra stat för år 1919 ett belopp av 156,900 kronor, nämligen

för komplettering av fälttelegrafmaterielen	kronor	53,000: —
» » » radiotelegrafmaterielen	»	73,600: —
» » » fästningstelegrafmaterielen i		
Boden	»	30,300: —
Summa kronor		156,900: —

Å anslaget återstå alltså oanvisade:

för komplettering av fälttelegrafmaterielen	kronor	53,000: —
» » » fästningstelegrafmaterielen i		
Boden	»	156,300: —
eller tillhopa kronor		209,300: —

Eders Kungl. Maj:t har nu föreslagit att av det beviljade anslaget måtte för år 1920 anvisas:

av det för komplettering av fälttelegrafmaterielen be-		
räknade beloppet återstående	kronor	53,000: —
av det för fästningstelegrafmaterielen i Boden beräk-		
nade beloppet	»	30,300: —
eller tillhopa kronor		83,300: —

Å tilläggsstat för år 1919 har därjämte äskats ett belopp av 59,650 kronor till bestridande av merkostnader för den materiel, var- till medel å 1919 års riksstat anvisats.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, har beträffande 1920 års stat av det för *komplettering av viss ingenjör- materiel* utav 1918 års riksdag beviljade anslaget, 366,200 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisat ett belopp av 83,300 kronor.

69:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69) har riksdagen, vars vederbörande utskott tagit del av de till ärendet hö- rande hemliga handlingarna, för anskaffning av *viss ingenjörmateriel för infanteriet* beviljat ett anslag av 70,000 kronor samt därav å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisat ett belopp av 35,000 kronor.

H. Diverse.

70:o) Någon förändring i fråga om ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering har icke av Eders Kungl. Maj:t nu ifrågasatts.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen i riksstaten för år 1920 upptagit ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering med oförändrat belopp, 425,000 kronor.

71:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70) att minska ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter, nu 650,000 kronor, med 35,000 kronor till 615,000 kronor.

Den av Eders Kungl. Maj:t ifrågasatta nedsättningen uti förevarande anslags belopp är förorsakad av att vissa hittills av anslaget till extra utgifter bestridda kostnader numera beräknats under andra anslag.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen minskat ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter, nu 650,000 kronor, med 35,000 kronor till 615,000 kronor.

72:o) Beträffande ordinarie förslagsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga har någon förändring icke av Eders Kungl. Maj:t föreslagits.

Riksdagen får anmäla, att ordinarie förslagsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga i riksstaten för år 1920 uppförts med oförändrat belopp, 200,000 kronor.

73:o) På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 313, anmäler, har riksdagen för beredande av *semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare* å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

74:o) Den i statsrådsprotokollet på olika ställen lämnade utredningen rörande vissa av kristiden beroende förstärkningsanslag till flertalet av huvudtitelns ordinarie anslag giver vid handen, att av vederbörande myndigheter krav framstälts på uppförande å extra stat för år 1920 av dylika förstärkningsanslag till ett sammanlagt belopp av omkring 31,000,000 kronor. På grund av statsfinansiella skäl samt med hänsyn därtill, att frågan om övningstidens längd för under år 1920 till tjänstgöring inkallade värnpliktiga ännu är svävande, ävensom i följd av svårigheterna att nu kunna någorlunda tillfredsställande beräkna de av kristiden föranledda ökade kostnaderna för 1920 års vidkommande, hava emellertid några förstärkningsanslag för sagda år icke av Eders Kungl. Maj:t äskats.

På grund av omöjligheten att för närvarande ens tillnärmelsevis beräkna dessa utgifter, har riksdagen icke funnit skäl frångå den av departementschefen uttalade uppfattningen, att med det definitiva reglerandet av ifrågavarande utgifter bör anstå till år 1920.

För bestridande av dylika merkostnader för innevarande år har däremot å tilläggsstat för samma år begärts anslag för följande ändamål:

1. Förstärkning av anslagen till skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m. vid vissa verk, staber och inrättningar	kronor	96,275: —
2. Förstärkning av anslagen till krigshögskolor m. fl. undervisningsanstalter	»	65,425: —
3. Förstärkning av anslaget till hyra, expenser m. m. vid truppförbanden	»	125,350: —
4. Förstärkning av anslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommendantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel m. m.	»	36,000: —
Summa kronor		323,050: —

Beräkningen av de för innevarande år begärda förstärkningsanslagen har icke föranlett någon erinran från riksdagens sida.

75:o) Eders Kungl. Maj:t har slutligen (punkt 72) föreslagit riksdagen att ur riksstaten utesluta följande ordinarie anslag, nämligen:

Övergångsstat, förslagsanslag, högst	kronor	5,200: —
Skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för departementet med dess kommandoexpedition, förslagsanslag	»	18,182: —
Tryckningskostnader för departementet med dess kommandoexpedition, förslagsanslag	»	7,000: —
Skrivmaterialier, expenser och bränsle m. m. för arméförvaltningen, reservationsanslag	»	31,900: —
Generalitetsstaten	»	233,120: —
Generalstabens fast anställda personal	»	345,395: —
Generalstabens övningar, expenser m. m., reservationsanslag	»	88,175: —
Artilleristaben	»	21,390: —
Kommendantsstaten	»	74,500: —
Krigshögskolor, reservationsanslag	»	118,485: —
Ridskolan, reservationsanslag	»	59,000: —

Skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, reservationsanslag	kronor	68,100: —
Artilleriskjutskolor, reservationsanslag	»	35,000: —
Krigsskolan, reservationsanslag	»	139,930: —
Volontärskolor m. m., förslagsanslag	»	200,000: —
Militärläkares och militärveterinärers undervisning, reservationsanslag	»	12,970: —
Avlöning och rekrytering m. m., förslagsanslag	»	18,559,000: —
Anställnings- och avskedspremier, förslagsanslag	»	360,600: —
Ökad avlöning för de till tjänståldern äldsta bataljonsläkarna, förslagsanslag	»	27,000: —
Avlöning till bataljonsläkare vid fältläkarkåren, förslagsanslag	»	88,000: —
Ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation, förslagsanslag, högst	»	1,891: —
Hyra, expenser m. m. vid truppförbanden, reservationsanslag	»	134,600: —
Landstormen, reservationsanslag	»	128,868: —
De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m., förslagsanslag	»	7,727,530: —
Intendenturkåren	»	750,852: —
Arméns diverse intendenturbehov, reservationsanslag	»	944,834: —
Arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten, reservationsanslag	»	2,307,725: —
Inkvarteringskostnader, förslagsanslag	»	1,088,307: —
Flyttningshjälp, förslagsanslag	»	12,000: —
Arméns byggnader, mötesfält och kommendantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel, reservationsanslag	»	2,109,650: —
Vinterövningar, reservationsanslag	»	325,000: —
Garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, reservationsanslag	»	175,700: —
Arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m., reservationsanslag	»	585,275: —
Resestipendier åt artilleri- och ingenjööfficerare, reservationsanslag	»	7,000: —
Resestipendier åt officerare vid infanteriet, kavalleriet, trängen och intendenturkåren, reservationsanslag	»	15,000: —

Stipendier för fältläkarkåren	kronor	21,600: —
Resestipendier åt militärläkare, reservationsanslag	»	2,000: —
Studiestipendier för underofficerare och furirer av första klassen, reservationsanslag	»	19,200: —
Lega av hästar för truppförbandens övningar, reservationsanslag	»	808,251: —
Avlöningsförbättring för vissa vaktmästare	»	8,000: —

Då riksdagen • uti föreliggande skrivelse under särskilda punkter upptagit samtliga de ordinarie anslag, som böra i 1920 års riksstat uppföras, får riksdagen anmäla, att riksdagen ur riksstaten uteslutit de i innevarande års riksstat uppförda ordinarie anslag under fjärde huvudtiteln, vilka icke härövan särskilt omförmäls.

Stockholm den 11 juni 1919.

Med undersåtlig vördnad.

Anslag

å 1920 års riksstat.

	Statsutskottets utlåtande		Särskild riksdags- skrivelse nr	Punkt i före- varande skrivelse
	nr 4 A	nr		
Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.				
Departementschefen	1:o)	—	—	1:o)
Departementet	2:o)	—	—	2:o)
Arméförvaltningen	3:o)	—	—	3:o)
Förstärkning av arbetskrafterna i arméförvalt- ningen, <i>förslagsanslag</i> , högst	4:o)	—	—	4:o)
Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., <i>förslagsanslag</i>	5:o)	—	—	5:o)
Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	8:o)	—	—	6:o)
Inkvartereringens ordnande i Stockholm, <i>reservations- anslag</i>	9:o)	—	—	7:o)
Extra lönetillägg, <i>förslagsanslag</i>	10:o)	—	—	8:o)
Ökade arvoden åt lärarpersonalen vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, <i>förslagsanslag</i> , högst	11:o)	—	—	9:o)
Dagavlöningstillägg åt indelt manskap, <i>förslags- anslag</i>	12:o)	—	—	10:o)
Mötesbidrag, <i>förslagsanslag</i>	13:o)	—	—	11:o)
Provisoriskt avlöningstillägg till officerare m. fl. vid till Boden förlagda truppförband och forma- tioner, <i>förslagsanslag</i>	14:o)	—	—	12:o)
Tillfällig löneförbättring för viss personal vid armén, <i>förslagsanslag</i>	15:o)	128	238	13:o)
Rekryteringskostnader, <i>reservationsanslag</i>	16:o)	—	—	14:o)
Arméns reservstater, <i>förslagsanslag</i>	17:o)	—	—	15:o)
Arméns personal över stat, <i>förslagsanslag</i>	18:o)	—	—	16:o)
Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	19:o)	—	—	17:o)
Höjning av dagtraktamentena, <i>förslagsanslag</i>	20:o)	—	—	18:o)
Flyttningssättning, <i>förslagsanslag</i>	21:o)	—	—	19:o)
Resestipendier, <i>reservationsanslag</i>	22:o)	—	—	20:o)
De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.				
Penningbidrag och penningtillskott, <i>förslagsanslag</i>	23:o)	200	—	21:o)
Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, <i>förslags- anslag</i>	24:o)	200	—	22:o)
Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	25:o)	—	—	23:o)

	Statsutskottets utlåtande		Särskild riksdags- skrivelse nr	Punkt i före- varande skrivelse
	nr 4 A	nr		
Undervisning, understöd, expenser m. m.				
Undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, <i>reservationsanslag</i>	26:o)	—	—	24:o)
Vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, <i>reservationsanslag</i>	27:o)	—	—	25:o)
Vissa kostnader för krigsskolans verksamhet, <i>förslagsanslag</i> , högst	28:o)	—	—	26:o)
Studiestipendier, <i>reservationsanslag</i>	29:o)	—	—	27:o)
Understöd åt föreningar och till skrifter utgivande, <i>reservationsanslag</i>	30:o)	—	—	28:o)
Frivilliga skytteväsendets befrämjande, <i>reservationsanslag</i>	31:o)	—	—	29:o)
Soldathemsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	32:o)	—	—	30:o)
Skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m., <i>reservationsanslag</i>	33:o)	—	—	31:o)
Skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden, <i>reservationsanslag</i>	34:o)	—	—	32:o)
Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	35:o)	—	—	33:o)
Vissa arbeten å mobiliseringsverket, <i>reservationsanslag</i>	36:o)	—	—	34:o)
Förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.				
Mathållning, <i>förslagsanslag</i>	37:o)	200	—	35:o)
Munderingsutrustning, <i>reservationsanslag</i>	38:o)	200	—	36:o)
Kasernutredning, intendenturfordon m. m., <i>reservationsanslag</i>	39:o)	—	—	37:o)
Överdrag till filter, <i>reservationsanslag</i>	40:o)	—	—	38:o)
Intendenturutrustning åt landstormen, <i>reservationsanslag</i>	41:o)	—	—	39:o)
Inventarier i nya kasernetablissemang, <i>reservationsanslag</i>	42:o)	—	—	40:o)
Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden, <i>reservationsanslag</i>	43:o)	200	—	41:o)
Remontering, <i>reservationsanslag</i>	44:o)	—	—	42:o)
Furagering, <i>förslagsanslag</i>	45:o)	—	—	43:o)
Premiering av lastautomobiler, <i>reservationsanslag</i>	46:o)	—	—	44:o)
Drift och underhåll av personautomobiler, <i>förslagsanslag</i>	47:o)	—	—	45:o)
Truppförbandens övningar, <i>reservationsanslag</i>	48:o)	200	—	46:o)
Vinterrekrytskolor, <i>förslagsanslag</i>	49:o)	—	—	47:o)
Sjötransportmateriel för Karlskrona och Vaxholms grenadjärregementens övningar, <i>förslagsanslag</i> , högst	50:o)	—	—	48:o)
Fält- och fälttjänstövningar, <i>reservationsanslag</i>	51:o)	—	—	49:o)
Kaderövningar vid landstormen, <i>förslagsanslag</i>	52:o)	—	—	50:o)

	Statsutskottets utlåtande		Särskild riksdags- skrivelse nr	Punkt i före- varande skrivelse
	nr 4 A	nr		
Sjukvård m. m.				
Sjuk- och veterinärvård m. m., <i>reservationsanslag</i> .	53:o)	—	—	51:o)
Arméns bakteriologiska laboratorium, <i>förslagsanslag</i>	54:o)	—	—	52:o)
Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig, <i>reservations- anslag</i>	55:o)	—	—	53:o)
Vapen och ammunition.				
Vapen och ammunition m. m., <i>reservationsanslag</i> .	56:o)	—	—	54:o)
Fortsatt anskaffning av handvapen och kulsprute- materiel, <i>reservationsanslag</i>	57:o)	—	—	55:o)
Byggnader och ingenjörmateriel.				
Byggnader, övningsfält och skjutbanor, <i>reservations- anslag</i>	58:o)	—	—	56:o)
Fullföljande av arbetena å kasernetablissemang för femton infanteriregementen, <i>reservationsanslag</i> . .	59:o)	132	229	57:o)
Nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt för Göta artillerirege- mente m. m., <i>reservationsanslag</i>	60:o)	—	—	58:o)
Merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén, <i>förslagsanslag</i> , att utgå av tillfälliga lånemedel .	61:o)	—	—	59:o)
Merkostnader för vissa efter antagandet av 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén, <i>förslagsanslag</i>	62:o)	—	—	60:o)
Elektrisk kraft- och belysningsanläggning vid Häl- singe regemente, <i>reservationsanslag</i>	63:o)	—	—	61:o)
Vissa arbeten å Dalregementets skjutbana vid Falun, <i>reservationsanslag</i>	64:o)	—	—	62:o)
Disponerande för arméns räkning av visst antalsäng- platser å länslasarettet i Linköping, <i>reservations- anslag</i>	65:o)	—	—	63:o)
Inköp av vissa fastigheter, att tilläggas Järvafältet, <i>reservationsanslag</i> , att utgå av tillfälliga lånemedel	66:o)	—	—	64:o)
Inköp av en Jämtlands fältjägarregementes en- skilda lägerkassa tillhörig byggnad å Frösö läger, <i>reservationsanslag</i>	67:o)	—	—	65:o)
Ingenjörmateriel, <i>reservationsanslag</i>	68:o)	—	—	66:o)
Flygövningar och underhåll av flygmateriel, <i>reserva- tionsanslag</i>	69:o)	—	—	67:o)
Komplettering av viss ingenjörmateriel, <i>reservations- anslag</i>	70:o)	—	—	68:o)
Viss ingenjörmateriel för infanteriet, <i>reservations- anslag</i>	71:o)	—	—	69:o)

	Statsutskottets utlåtande		Särskild riksdags- skrivelse nr	Punkt i före- varande skrivelse
	nr 4 A	nr		
Diverse.				
Ersättning för rustning och rotering, <i>förslagsanslag</i>	72:o)	—	—	70:o)
Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	73:o)	—	—	71:o)
Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>förslagsanslag</i>	74:o)	—	—	72:o)
Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare, <i>förslagsanslag</i>	75:o)	154 o. 199	313	73:o)

Tabell över anslagen under riksstatens för år 1920
fjärde huvudtitel.

Lantförsvarsdepartementet.

		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.					
1	Departementschefen	17,000			
2	Departementet	134,200			
3	Arméförvaltningen	362,879			
4	Förstärkning av arbetskrafterna i arméförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> , högst		35,800		
5	Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., <i>förslagsanslag</i>	21,975,000			
6	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	116,600			
7	Inkvarteringsens ordnande i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>	21,450			
8	Extra lönetillägg, <i>förslagsanslag</i>		125		
9	Ökade arvoden åt lärarpersonalen vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, <i>förslagsanslag</i> , högst		4,300		
10	Dagavlöningsstillägg åt indelt manskap, <i>förslagsanslag</i>		94,300		
11	Mötesbidrag, <i>förslagsanslag</i>		80,000		
12	Provisoriskt avlöningstillägg till officerare m. fl. vid till Boden förlagda truppförband och formationer, <i>förslagsanslag</i>		67,600		
13	Tillfälliglöneförbättring för viss personal vid armén, <i>förslagsanslag</i>		4,020,000		
14	Rekryteringskostnader, <i>reservationsanslag</i>	810,950			
15	Arméns reservstater, <i>förslagsanslag</i>	462,000			
16	Arméns personal över stat, <i>förslagsanslag</i>	360,000			
17	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	134,000			
18	Höjning av dagtraktamentena, <i>förslagsanslag</i>		250,000		
19	Flyttningersättning, <i>förslagsanslag</i>	46,500			
20	Resestipendier, <i>reservationsanslag</i>	28,500		24,469,079	4,552,125

		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.					
1	Penningbidrag och penningtillskott, <i>förslagsanslag</i>	6,218,000			
2	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, <i>förslags- anslag</i>	740,600			
3	Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	525,300		7,483,900	
C. Undervisning, understöd, expenser m. m.					
1	Undervisnings- och gymnastikmateriel samt under- visningsanstalter och utbildningskurser, <i>reserva- tionsanslag</i>	547,621			
2	Vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infante- riet och kavalleriet, <i>reservationsanslag</i>		60,350		
3	Vissa kostnader för krigsskolans verksamhet, <i>för- slagsanslag</i> , högst		55,000		
4	Studiestipendier, <i>reservationsanslag</i>	32,200			
5	Understöd åt föreningar och till skrifers utgivande, <i>reservationsanslag</i>	24,000			
6	Frivilliga skytteväsendets befrämjande, <i>reservations- anslag</i>		1,626,000		
7	Soldathemsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>		10,000		
8	Skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m., <i>re- servationsanslag</i>	295,758			
9	Skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden, <i>reserva- tionsanslag</i>	155,175			
10	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	120,500			
11	Vissa arbeten å mobiliseringsverket, <i>reservations- anslag</i>		28,700	1,175,254	1,780,050
D. Förplägnad, intendenturmateriel, remon- tering, övningar m. m.					
1	Mathållning, <i>förslagsanslag</i>	9,084,000			
2	Munderingsutrustning, <i>reservationsanslag</i>	5,276,611			
3	Kasernutredning, intendenturfordon m. m., <i>reserva- tionsanslag</i>	1,621,404			
4	Överdrag till filter, <i>reservationsanslag</i>		220,000		
5	Intendenturutrustning åt landstormen, <i>reservations- anslag</i>		400,000		
6	Inventarier i nya kasernetablissemang, <i>reservations- anslag</i>		160,000		
7	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden, <i>reservationsanslag</i>	2,305,316			
8	Remontering, <i>reservationsanslag</i>	884,880			
9	Furagering, <i>förslagsanslag</i>	4,573,838			
10	Premiering av lastautomobiler, <i>reservationsanslag</i> ..	40,000			

		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
11	Drift och underhåll av personautomobiler, <i>förslagsanslag</i>		66,000		
12	Truppförbandens övningar, <i>reservationsanslag</i>	2,089,459			
13	Vinterrekrytskolor, <i>förslagsanslag</i>		224,100		
14	Sjötransportmateriel för Karlskrona och Vaxholms grenadjärregementens övningar, <i>förslagsanslag</i> , högst		100,000		
15	Fält- och fälttjänstövningar, <i>reservationsanslag</i>	640,000			
16	Kaderövningar vid landstormen, <i>förslagsanslag</i>		35,000	26,515,508	1,205,100
E. Sjukvård m. m.					
1	Sjuk- och veterinärvård m. m., <i>reservationsanslag</i> ..	682,501			
2	Arméns bakteriologiska laboratorium, <i>förslagsanslag</i> ..		8,000		
3	Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig, <i>reservationsanslag</i>		10,000	682,501	18,000
F. Vapen och ammunition.					
1	Vapen och ammunition m. m., <i>reservationsanslag</i> ...	3,541,711			
2	Fortsatt anskaffning av handvapen och kulsprutemateriel, <i>reservationsanslag</i>		1,637,400	3,541,711	1,637,400
G. Byggnader och ingenjurmateriel.					
1	Byggnader, övningsfält och skjutbanor, <i>reservationsanslag</i>	1,842,645			
2	Fullföljande av arbetena å kasernetablissemang för femton infanteriregementen, <i>reservationsanslag</i> ..		6,000,000		
3	Nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt för Göta artilleriregemente m. m., <i>reservationsanslag</i>		182,163		
4	Merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén, <i>förslagsanslag</i> , att utgå av tillfälliga lånemedel...		1,000,000		
5	Merkostnader för vissa efter antagandet av 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén, <i>förslagsanslag</i>		150,000		
6	Elektrisk kraft- och belysningsanläggning vid Häl-singe regemente, <i>reservationsanslag</i>		37,500		
7	Vissa arbeten å Dalregementets skjutbana vid Falun, <i>reservationsanslag</i>		28,000		
8	Disponerande för arméns räkning av visst antal sängplatser å länslasarettet i Linköping, <i>reservationsanslag</i> ..		162,000		

		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
9	Inköp av vissa fastigheter, att tilläggas Järvafältet, <i>reservationsanslag</i> , att utgå av tillfälliga lånemedel		13,669		
10	Inköp av en Jämtlands fältjägarregementes enskilda lägerkassa tillhörig byggnad å Frösö läger, <i>reservationsanslag</i>		10,000		
11	Ingenjörmateriel, <i>reservationsanslag</i>	124,100			
12	Flygövningar och underhåll av flygmateriel, <i>reservationsanslag</i>		391,395		
13	Komplettering av viss ingenjörmateriel, <i>reservationsanslag</i>		83,300		
14	Viss ingenjörmateriel för infanteriet, <i>reservationsanslag</i>		35,000	1,966,745	8,093,027
H. Diverse.					
1	Ersättning för rustning och rotering, <i>förslagsanslag</i>	425,000			
2	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	615,000			
3	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>förslagsanslag</i>	200,000			
4	Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare, <i>förslagsanslag</i>		100,000	1,240,000	100,000
Summa				67,074,698	17,385,702